

Koření i léčivé rostliny

ZNÁME JE ZAHRÁDEK, ALE ČASTO BYCHOM SE BEZ NICH NEOBEŠLI ANI V KUCHYNI. NĚKTERÉ Z NICH ROSTOU U NÁS I VE VOLNÉ PŘÍRODĚ, JINÉ POCHÁZEJÍ Z TEPLEJŠÍCH OBLASTÍ. LÉČÍ, VONÍ, CHUTNAJÍ. SLOUŽÍ PRO VÝROBU ČAJŮ, JAKO OCHUCOVADLO, V AROMATERAPII ČI PŘÍSADA DO KOUPELE. I KDYŽ JSOU TO ROSTLINY V MNOHA OHLEDECH DOST ODLIŠNÉ, PRO JEDNODUCHOST JE OZNAČUJEME JEDINÝM SLOVEM – BYLINKY. SKORO KAŽDÁ Z NICH MÁ I SVŮJ PŘÍBĚH, ZAJÍMAVOST NEBO NĚJAKOU OJEDINĚLOU VLASTNOST.

Bazalka (*Ocimum basilicum*)

Bazalku si spojujeme se slunnou Itálií – co by to bylo za špagety, kdyby se z nich nelinula vůně této bylinky. Podle tradice si italské dívky zaplétají bazalku do vlasů, když jsou ještě nezadané. Vysílají tím signál, který by se z řeči květomluvy dal přeložit jako „haló, jsem ještě volná!“ Bazalka je v našich klimatických podmínkách jednoletá rostlina a její využití je široké. Používá se při úpravě letních salátů, dochucení masa a již zmíněných těstovin. Výborně se konzervuje mražením. Jídlu propůjčuje specifickou chuť a výrazně napomáhá trávení. Lidové léčení ji doporučuje proti nervovým potížím a na relaxační koupele. Sortiment bazalek je nebývale bohatý – existují odrůdy, jejichž vůně je zcela specifická, velké rozdíly můžeme sledovat i v barevnosti listů, v jejich tvarech i velikosti.

Dobromysl (*Origanum vulgare*)

Český název této rostliny je nesmírně trefný, neboť dobrou mysl skutečně pomáhá utvářet i udržet si. Kouzelné, skoro magické vlastnosti této rostliny známé také jako oregano znal už středověk. Vážnost si ale udržela až do dnešních dnů, protože pomáhá udržet dobrou náladu a zklidňuje organismus. Proto se používá na léčbu nemocí nervového původu, někdy však také na částečné zklidnění nadměrné pohlavní aktivity. V kuchyni nás dobromysl potěší nezaměnitelnou vůní, která dotváří zejména chuť pečeného masa. Na dobromysl nahlížíme s dobrou myslí i jako majitelé zahrad, protože působí přirozeně a hezky také na okraji okrasného záhonu. Máme k dispozici více odrůd, z nichž některé mají krásné zlatavé vybarvení. Tyto zlatolisté odrůdy na rozdíl od většiny bylinek upřednostní stanoviště, které je alespoň část dne chráněno před slunečním žářem. Je to vytrvalá rostlina, takže těšit se z ní můžeme dlouhou dobu.

Fenykl (*Foeniculum vulgare*)

Ve středověku před letním slunovratem lidé věšeli kousek fenyklu nad dveře ve víře, že zastraší zlé duchy. Dnešní využití fenyklu má celkem jiné rozměry, ale aby to nebylo příliš zavádějící, musíme uznat, že léčivé účinky fenyklu jsou známy již od starověku. Kvůli velkému množství silic se fenykl již tenkrát užíval proti obtížnému hmyzu, zejména proti blechám a vším. Léčivé složky se nacházejí v celé rostlině, ale zejména v semenech, která mají podporovat tvorbu mléka u kojících žen. Velmi dobře působí také proti nadýmání, žaludečním potížím a nechutenství. Široké využití má fenykl i v cukrářství, likérnictví či v kosmetice. Zvláštní forma fenyklu – sladký neboli hlíznatý – se považuje za zeleninu. V některých zemích je velmi populární. Fenykl dokonce pronikl i do okrasných zahrad. V západní Evropě se relativně často vysazuje do smíšených trvalkových záhonů, kde vyplňuje různé prázdné plochy. Jeho tak trochu koprovitý vzhled v těchto kompozicích působí překvapivě velmi přirozeně.

Levandule (*Lavandula angustifolia*)

Levanduli dalo jméno pravděpodobně latinské slovo lavare, což je výraz pro mytí nebo praní. V období antiky se totiž levandule pro nezaměnitelnou vůni přidávala do regeneračních i léčivých koupelí. Středověk pak v levanduli objevil další zázraky. Začala se pěstovat ve velkém nejprve v klášterních zahradách, zejména kvůli kvalitnímu oleji, který se z rostlin vyráběl. Tento olej se mimo jiné využíval pro provonění kůže rukavic a říkalo se, že kdo často pracoval s levandulovým olejem, byl více imunní proti morovým epidemiím. Hedvábná vůně levandule působí proti hysterii, nespavosti i jiným příznakům nervového původu. Voňavkářský i kosmetický průmysl by se bez levandule obešel jenom stěží. Můžeme ji pěstovat i v našich zahradách, ale musíme jí vybrat slunné místo a lehkou, dobře propustnou půdu. S mrazy si

obvykle poradí, ale může ji výrazně poškodit sníh, který ji trvale zdeformuje a znehodnotí. Aby k tomu docházelo co nejméně, levanduli pravidelně stříháme a udržujeme ve formě nízkého, kompaktního keříku.

Máta (*Menta*)

Mentolové bonbóny, osvěžovače vzduchu, ústní vody i zubní pasty, ale také zelené likéry či oslavované mojito – to všechno má na svědomí nepříliš nápadná máta. Existuje více druhů, které se navíc mezi sebou celkem snadno kříží a vznikají tak různé klony a odrůdy. Máty na rozdíl od většiny jiných bylinek

patří k vlhkomilným rostlinám, proto je můžeme bez obav o jejich život vysazovat k okapům či nádržím na dešťovou vodu. Musíme ale vzít na vědomí, že máta bude trpět nezřízenou touhou zabrat co nejvíce místa. Mátu můžeme ve velkém sbírat a využívat, jak to jde. Výborně totiž působí proti nadýmání, nechutenství i žlučnickým potížím. V kombinaci s trochou citronové šťávy si z máty snadno uděláme osvěžující letní nápoj.

Mateřídouška (*Thymus*)

Kdyby existoval nějaký seznam kouzelných a posvátných bylin, na předních místech by jistě figurovala rostlinka se jménem přímo pohádkovým – mateřídouška. Je to nízká, vytrvalá rostlina obývající suché a slunné stráně. Vedle původních druhů existuje i mnoho velmi půvabných odrůd ideálních pro pěstování na zahradách. Na slunečném stanovišti tvoří velké množství vonných silic, které se snadno a ochotně uvolňují i při každém slabém doteku. Proto se mateřídouška na zahradách často vysazuje i tak, aby rostla třeba mezi zahradní dlažbou, na okrajích chodníků či schodišť. Mateřídouška je i skvělou rostlinkou pro pěstování v nádobách, takže ji můžeme pěstovat i na balkoně nebo terase. Jako léčivo se využívá při žaludečních potížích, průjmech i nechutenství. Také poslouží pro relaxační koupel či v sušené formě jako výplň polštářků pro hodnotnější spánek.

Meduňka (*Melissa officinalis*)

Meduňka pochází z jihovýchodní Evropy a Blízkého východu. Její léčivé vlastnosti znali a hojně využívali už staří Řekové. Od dávných časů byla meduňka častou součástí různých likérů a regeneračních koupelí, později i jednou z ingrediencí Karmelitánských kapek – široce působící tinktury vyráběné už od začátku 17. století. Meduňku je vhodné sbírat až v odpoledních hodinách, jinak surovina není tak kvalitní. Využívá se při léčbě žaludečních obtíží, migrény i nespavosti, pomáhá uvolňovat křeče a výrazně zklidňuje organismus. Po náročném a duševně vyčerpávajícím dnu se doporučuje relaxační koupel právě z meduňky. Meduňka může občas pomoci i proti menším depresím a stresu. Jako koření lze meduňku používat pro dochucení omáček a salátů. Původní botanický druh není příliš nápadný, existuje ale několik pestrolistých forem, které jsou i na pohled velmi atraktivní.

Měsíček (*Calendula*)

Měsíček je jednoletá rostlina, která v sobě spojuje půvab s velkou léčivou silou. Pochází sice z jižní Evropy, ale s velkou pravděpodobností ji už dávno znali i obyvatelé jiných oblastí. Kvůli velké podobnosti měsíčku s jinými příbuznými rostlinami můžeme historické prameny brát jenom s rezervou. Zdá se však, že tuto rostlinu znali jak staří Řekové i Peršané, tak i Egypťané, kteří věřili v její omlazující účinky. Indové snad používali měsíček k výzdobě chrámů a Američané prokazatelně při desinfekci ran vojáků zraněných v období občanské války. Od středověku se měsíček pěstoval nejprve v klášterních zahradách, odkud se postupně dostal k domovům běžných lidí. Využíval se při léčbě střevních problémů, proti bolesti zubů i ke

zmírnění menstruačních obtíží. Hlavním zdrojem léčivých látek jsou květy, kvůli nimž se také měsíčky na zahradách hojně pěstují. Květy měsíčku jsou jedlé a mohou se používat na dozdobení mnoha druhů letních pokrmů.

Rozmarýna (*Rosmarinus*)

Rozmarýna je stará kulturní rostlina, která se hojně využívá od starověku. Pochází ze Středomoří, kde pravděpodobně vzniklo i její jméno. Kvůli častému výskytu této rostliny na mořském pobřeží jí staří Římané říkali *Ros Marinus* – což v překladu z latiny znamená mořská rosa nebo také možná mořská růže. Nesmírně aromatická rostlina je oblíbená zejména v jihoevropské kuchyni, kde se využívá při úpravě masa a dochucení omáček. Důležité posláním má také v parfumerii a kosmetickém průmyslu. Má velmi široké uplatnění v léčitelství, například při léčbě revmatických obtíží nebo bolestí kloubů. Účinná je i při léčbě jiných nemocí, ale vnitřní užití je poměrně riskantní a mělo by být prováděno pouze pod dohledem lékaře. Použití rozmarýny by se měly vyhnout zejména těhotné ženy. Některé národy vnímají rozmarýnu jako symbol věrnosti, proto se její větvička stala skoro nezbytnou součástí svaatebního obřadu.

Šalvěj lékařská (*Salvia officinalis*)

O důležitosti šalvěje nejlépe vypovídá arabské rčení, které se ptá: *Jak může zemřít ten, kdo má šalvěj ve své zahradě?* Je to velmi výstižné, neboť šalvěj patří opravdu k našim nejdůležitějším léčivým rostlinám. Kdysi bývala používána jako všelék, středověké obyvatelstvo připisovalo šalvěji moc ochránit před morovou epidemií. Šalvěj má velmi silné protizánětlivé účinky a působí jako spolehlivý dezinfekční prostředek. Věděli to už dávno i různé přírodní národy, které šalvějí vykuřovaly svá obydlí po epidemiích nebo odeznění infekčních nemocí. Dokonce i indiáni se při uzavírání míru obraceli k šalvěji, aby ji kouřili v dýmce míru. Šalvěj se také často využívá při výrobě různých kosmetických přípravků. V zahradách se šalvěj lékařská pěstuje velmi snadno. Vedle původního botanického druhu se velké oblibě těší pestrolisté odrůdy, které kromě léčivých účinků nabízejí i velmi zajímavý barevný efekt.

Saturejka (*Satureja*)

Se saturejkou se obvykle setkáváme ve dvou druzích, jejichž obsahové látky jsou podobné, ale každý má svůj osobitý životní styl. Zatímco saturejka zahradní je rostlinkou jednoletou, její rodinná přítelkyně – saturejka horská – je typickou trvalkou. Pro využití v kuchyni i léčitelství je saturejka zahradní o pár krůčků napřed. Pochází z jižní Evropy a do našich končin se dostala pravděpodobně už v 9. století. Od té doby se pěstuje jako cenná aromatická rostlina. Sbírá se kvetoucí nať, používá se k dochucování pečeného masa a ryb, ale i jídel, která by mohla vést k nadýmání. Léčivé účinky saturejky se využívají proti střevním parazitům, proti nechutenství i při problémech s trávením.

Tymián (*Thymus vulgaris*)

Botanicky patří tymián do stejného rodu jako mateřídouška, to jenom české názvosloví pro něj používá trochu jiné jméno. Je to ovšem zcela specifická rostlina, takže trochu mimořádné pozornosti si jistě zaslouží. Vyznačuje se pronikavou vůní, kterou si těžko spletete s nějakou jinou. Silice, které se v hojném množství v rostlině nacházejí, poznali už staří Egypťané, kteří je používali při výrobě mumifikačních balzámů. V kuchyni se tymián uplatní hlavně při pečení masa, k dochucení ryb, omáček i uzenin. V čerstvém stavu významně podporuje trávení, napomáhá léčbě žaludečních potíží a uvolňuje hleny. Také se využívá jako kloktadlo desinfikující ústní dutinu a potlačující přirozený zápach. Časté a nadměrné používání tymiánu ale není bezpečné.

Bylinky jsou součástí moderní kuchyně

Pěstování bylinek se v posledních letech stalo opravdovým šlágre. „Moderní kuchyně se bez čerstvých bylinek již neobejde a není nad to si do připraveného těstovinového salátu nastříhat například čerstvou bazalku,“ radí odborník na italskou kuchyni Marek Smetana.

Samotné pěstování není vůbec složité. Stačí dostatek světla, kvalitní sazenice a většina bylinek roste sama. Párkrát za sezonu je můžeme přihnojit tekutým organickým hnojivem nebo při výsadbě do speciálních květináčů na bylinky přidáme do

ZAÚJALY VÁS BYLINKY
PŘEDSTAVENÉ NA
PŘEDCHOZÍCH
STRANÁCH? A ŽE
ŽÁDNOU Z NICH DOMA
NEMÁTE? NAPRAVTE TO
A VYDEJTE SE DO
NAŠICH ZAHRADNICKÝCH
CENTER! KROMĚ ŽIVÝCH
ROSTLIN SI MŮŽETE
ODNĚST I NĚKTEROU
Z NOVINEK OD FIRMY
ELHO A POŘÍDIT TAK
VOŇAVÝM BYLINKÁM
SLUŠIVÉ SPOLEČNÍKY.

substrátu trochu koňského hnoje s rohovinou. Ideální pro venkovní pěstování je speciální květináč, který se dá krásně stavět do vysoké pyramidy. V každém patře můžete mít samostatně jeden druh a vytvořit si tak celou bylinkovou zahrádku.

Zajímavým doplňkem moderních kuchyní je i speciální obal na kontejnerované bylinky. Vysejete si bylinky do pěstebních kontejnerů a v okamžiku, kdy je chcete již sklízet, přenesete je do bytu a vložíte do designového obalu Elho Herbs. Příjemný barevný doplněk vaší kuchyně je zároveň účelnou pomůckou pro sklizeň – díky praktickému uchycení speciálních nůžek na stříhání bylinek, které jsou vždy po ruce.

David Brom
ZC s.r.o.

Bylinkové dny

v našich zahradnických centrech

Letní akce členů Sdružení zahradnických center

AZ GARDEN s.r.o.

Pardubice

15. – 17. června

Bylinky v zahradě a v kuchyni
(prezentace firem AGRO CS a ELHO, ochutnávka a prodej pečených ovocných čajů, výstava fotografií – Expedice Nepal 2011, Šmoulování s ovocem pro děti)

FERENČÍK s.r.o.

České Budějovice

25. – 27. května

Bylinkový víkend

(grilování s bylinkami, tradiční i méně obvyklé druhy bylinek, ochutnávka čajů z bylinek)

Chládek – zahradnické centrum

Praha 6

25. – 27. května

Bylinkový víkend

(rozšířený sortiment bylinek, osazování truhlíků bylinkami na přání zákazníků, grilované speciality na bylinkách v naší restauraci, příprava míchaných nápojů z bylinek, česká přírodní kosmetika)

21. – 24. června

Prodejní výstava růží

(nabídka širokého sortimentu růží od předních evropských pěstitelů, poradenství v péči a pěstování růží, program pro děti – loutkové divadlo, malování na obličej, opékání na ohni)

Zahrada Lisý

Králův Dvůr u Berouna

15. – 17. června

Víkend plný květů a bylinek

(ukázky osázených truhlíků, trvalkové záhony, bylinky v zahradě a v kuchyni, prezentace firem AGRO CS a ELHO, prezentace výrobků z ovoce, výstava obrazů, koncert, tvořivá dílna pro děti)

Zahradnictví Dvořák a syn

Teplice

9. – 10. června

Bylinkový víkend

(grilování s bylinkami, tradiční i méně obvyklé druhy bylinek, ochutnávka čajů z čerstvých bylinek, bylinková poradna ing. Vlastimila Šindeláře)

Zahradnictví Líbeznice

Líbeznice u Prahy

25. – 27. května

Bylinkový víkend

(prezentace netradičních a nových druhů bylinek, bylinková poradna a ochutnávka čajů z čerstvých bylinek, grilování s bylinkami a míchání drinků s bylinkami)

Zahradnictví U Kopřivů s.r.o.

Šebrov u Brna

8. – 15. června

Bylinkový týden v Šebrově

(poradenství v pěstování bylinek a jejich po-

užití po celou dobu akce, ukázky použití bylinek jako okrasných rostlin, sortiment produktů pro pěstování zeleniny v bio kvalitě)

9. – 10. června

Zahajovací víkend

(ochutnávky bylinných čajů, drinků a čerstvého drobného ovoce, ukázky aranžování s použitím bylinek, grilování s bylinkami, prezentace produktů značky Natura)

Více informací najdete na webových stránkách jednotlivých členů (viz poslední strana Zpravodaje).

Pohoda pod slunečníkem

Na terase můžete s klidem bohapustě lenořit nebo si číst, poslouchat rádio či přijímat návštěvy... Ať si vyberete cokoli, po chvíli vám přijde vhod káva, něco studeného k pití nebo k zakousnutí. Jenže komu by se chtělo zvedat a chodit domů do kuchyně... Zbytečné kroky vám ušetří dózy na potraviny a lahve na nápoje: nápoje udrží chladné, zákusek uchrání před nevítanou pozorností mušek a před oschnutím.

Světlo znamená bezpečí

I po setmění je venku příjemně. Byla by však škoda utopit balkon ve tmě – a nejen proto, abyste nezakopli... Příjemné, neoslňující světlo zajistí lucerna se svíčkou vybraná tak, aby ladila se stylem balkonu. Při výběru myslíte na to, že lucerna musí být konstruována tak, aby z ní svíčka nemohla vypadnout ani při poryvu větru.

V obláčku vůně

Čich ovlivňuje naši náladu víc, než si většinou myslíme. Je dobré na to nezapomenout a „zkrášlit“ si odpočinkový prostor nejen květinami nebo náladovou hudbou, ale i vůní. Skvělým pomocníkem jsou aromatické svíčky nebo aromalampičky: do

ZA HORKÉHO LÉTA SE
BALKON – ANEB
JEŠTĚ SPÍŠ PROSTORNÁ
TERASA – PROMĚNÍ
V NEJPŘÍJEMNĚJŠÍ
MÍSTNOST V DOMĚ.
ŽE SE TAKOVÝ „POKOJ“
NEOBEJDE BEZ
ZAŘÍZENÍ V PODOBĚ
KVĚTIN A POHODLNÉHO
NÁBYTKU, JE JASNÉ.
ALE ABY VÁM TU BYLO
OPRAVDU DOBRĚ,
VYPLATÍ SE PŘIDAT PÁR
DROBNOSTÍ.

obláčku vůně, kterou máte rádi, se můžete schovat před okolním – ne vždycky voňavým – světem. Záleží jen na vás, jestli svůj balkon doladíte vůní kávy, levandulí nebo jahod...

Vůně však nemusí vycházet jen z dekorací. Ty nejkrásnější má v zásobě sama příroda: ukryla je třeba do bylinek. Chcete-li spojit příjemné s užitečným, zavěste pod střechu balkonu sušák bylinek. Sušící se šalvěj, levandule nebo máta vám připomenou, že je právě nejkrásnější období roku... a v zimě budete mít suroviny na čaj z vlastní sklizně.

Plot pro žihadla a sosáky

Při vší snaze však sotva můžete počítat s tím, že váš balkon ujde pozornosti nevítaných návštěvníků: tedy těch šestinohých, okřídlených, vybavených sosáky nebo žihadly. Pod střechu anebo na zábradlí se proto vyplatí pověsit lapač vos a do aromalampy nakapat esenci, která působí jako repelent na komáry.

A pak si užívejte léto s těmi, jejichž společnost vás těší...

Ing. Štěpán Šmerda
Zahradnictví Líbeznice

Vyzrajte na mravence

ASI KAŽDÝ ZNÁ A ČETL PŘÍBĚHY FERDY MRAVENCE OD PANA SEKORY. TEN ŠIKOVNÝ A PILNÝ CHLAPÍK S ČERVENÝM ŠÁTKEM POD KRKEM, KTERÝ SI DOKÁZAL PORADIT S KAŽDÝM PROBLÉMEM A VŠUDE, KDE SE OBJEVIL, ŠÍŘIL JEN RADOST A VESELOU NÁLADU. ALE CO MRAVENCI V BYTĚ NEBO NA ZAHRADĚ?

Mravenci jsou opravdu pilní tvorové a dokáží spoustu věcí, o kterých se nám lidem ani nesní. Nejen že unesou mnohonásobně víc, než sami váží; dokážou si ve svých mraveništích pěstovat pro sebe užitečné houby, umí skvěle pást mšice a velice svědomitě se o ně starají, ale udržují v přírodě i přirozenou rovnováhu.

Mraveniště je obrovský superorganismus, který má jasný řád, v němž má každý svůj úkol. V každém mraveništi najdete vždy matku, která se stará o kladení vajíček. Speciální dělnice krmičky krmí matku a larvičky, vojáci zase hlídají vstupy do mraveniště a brání je proti vetřelcům, průzkumníci hledají nová naleziště potravy; o její transport do mraveniště se pak postarájí dělnice. Vše pečlivě ukládají do spižíren tak, aby každý kousek potravy byl co nejdříve při ruce. Dokážou se pomoci tykadla a tanečků jasně informovat o místech výskytu potravy, o možném nebezpečí a díky všem těmto vlastnostem je najdete na každém místě naší planety. Jednou někdo spočítal, co by se stalo, kdyby ze světa zmizeli všichni mravenci – došlo by k okamžitému kolapsu celého ekosystému a země by se zhroutila. Než se tedy rozhodnete s mravenci bojovat, zvažte, jestli je to opravdu nutné. Není to jednoduchý boj a hlavně nikdy nekončí.

BEZ MRAVENCŮ

v domě a na zahradě

JAK NA TO

Do bytu mravence raději vůbec nepusťte

Místem, kde se s mravenci neradi setkáváme, je náš vlastní byt. Pochodující armáda černých mravenců na kuchyňské lince je noční můrou každé hospodyňky. I sebemenší sladký drobeček, který někde necháte, dokážou najít, postupně zpracovat a odnést si ho do svého hnízda. Bohužel hlavně v kuchyni je boj s těmito černými pracanty dost složitý. Není snadné jim nabídnout správnou nástrahu, která by byla zajímavější než dobroty v kuchyni. Protože zde nemůžeme používat drastické a silné preparáty, musíme se spolehnout na speciální přírodní prostředky, které nejsou nebezpečné a jsou určeny do potravinářských provozů.

Ideální pro kuchyňský boj s mravenci je **Loxiran mravenci bufet**. Malé plastové dózy umístíte na mravenci stezky a naplníte je sladkým roztokem s přírodní účinnou látkou. Mravenci jej začnou postupně odnášet do svých hnízd, kde jej spotřebovávají a postupně hynou.

Ve spíži se osvědčila další zajímavá pomůcka – **Atak gel na mravence**.

Speciální gel se nanáší přímo na police ve spíži a svým aroma láká mravence. Kusadly kousky gelu uštípují a odnášejí do mraveniště, kde s ním postupně krmí celé osazenstvo. Aplikace gelu je naprosto jednoduchá a účinná, je třeba ho však pravidelně doplňovat, dokud ho mravenci odnášejí.

V panelových domech se často setkáváme s druhem mravenců, kterým se říká faraoni. Tito drobnější mravenci milují teplé suché panelákové prostředí, kde

je spousta ideálních míst pro tvorbu jejich hnízd. Jediný člověk proti nim ale nic nezmuže. Je třeba, aby se všichni v domě domluvili a v jednom termínu začali systematicky faraony hubit. Pokud s ním bude bojovat jen několik nájemníků, nikdy boj nevyhrají. Existuje speciální postřik **Faracid**, který se aplikuje například na omítku nebo zdi stoupaček, ale specializované deratizační firmy vám pomohou úspěšněji.

Zajímavým řešením v boji proti mravencům je zabránit jim ve vstupu do objektu pomocí insekticidní clony: na místa, kudy vedou mravenčí loupeživé stezky, se aplikuje speciální insekticid, který mravence zabíjí při styku s jejich tělem. Mezi takové přípravky patří například **Biotoll sprej na mravence**, který obsahuje dlouhodobě působící insekticid. Po postřiku například podezdívky zůstává na tomto místě až tři týdny a intenzivně mravence hubí. Podobně fungují i veškeré prášky na mravence. Na místa výskytu mravenců nebo do blízkosti jejich mravenišť se nasype jemný insekticidní prášek, který ulpí na tělech dělnic a při očistě v mraveništi se prášek šíří a hubí ostatní členy společenství.

Medovice od mšic – pochoutka pro mravence

Samostatnou kapitolou jsou mravenci ve sklenících. Často jsem se setkal se steskem zahrádkářů nad tím, jak neúnavně bojují ve skleníku se mšicemi. Na otázku, jestli současně se mšicemi hubí ve skleníku i mravence, vždy jen nechápavě kroutí hlavou. Jenže mravenci se o své mšice velice pečlivě starají, protože je to pro ně bohatý zdroj medovice, kterou odsávají ze zadečků mšic. Pokud jim zlikvidujete jejich stádečko, během několika málo dní si mšice nanosí odjinud.

Až tedy začnete hubit mšice ve skleníku, nezapomeňte také na mravence. Lze použít některý z výše uvedených přípravků nebo speciální granulovaný přípravek **Maxforce** určený pro hubení hnízd mravenců například v trávnicích. Každý sáček vystačí na jedno mraveniště a účinnost se dá poměrně rychle zvýšit, pokud prášek vysypete na mraveniště a zalijete ho ještě vodou.

Při každém zákroku proti mravencům mějte však na mysli, že nebýt těchto malých, úporných pracantů, nevypadala by naše země tak, jak vypadá dnes. A měli bychom bez mravenců daleko více problémů než oni bez nás.

David Brom
ZC s.r.o.

David Brom radí:

Můj tajný tip na mravence je **Substral prášek na mravence**. Tento přípravek má jedinečnou účinnou látku, která je speciálně vpravena do krystalků cukru. Ten mravenci prostě zbožňují a intenzivně se jím krmí. Pokud najdete hnízdo, lze z tohoto prášku jednoduše rozpuštěním ve vodě vytvořit insekticidní roztok a po zalití mraveniště tímto roztokem rychle zlikvidovat. Substral na mravence má dlouhodobý účinek a lze ho použít v bytě i na zahradě.

Profesionální péče o jezírko

Kvůli malému množství vody a větší hustotě ryb působí vlivy v umělém jezírku více než v přírodě, proto je vhodné osvojit si alespoň základní znalosti o chemických a biologických souvislostech.

Hodnota pH udává informaci o množství kyselin ve vodě, tedy zda je voda kyselá, neutrální nebo zásaditá (alkalická). Obecně platí, že čím nižší je hodnota pH, tím je voda kyselejší. Neutrální voda má hodnotu pH 7. Ryby v jezírku dávají přednost vodě neutrální a stabilní s hodnotou pH mezi 6 a 8 bez velkých výkyvů. Už zdánlivě malé odchylky hodnoty pH vedou ke stresu a zvýšené náchylnosti ryb k nemocem. Proč dochází k výkyvům? Může za to kyselá dešťová voda, znečištění odumřelými částmi rostlin nebo výkaly ptáků, fyziologické procesy probíhající v rostlinách a řasách. V nedostatečně stabilizované vodě mohou tyto výkyvy dosáhnout až tří stupňů pH, tedy více než tisícinásobné množství kyselosti.

Kvůli různým vlivům musí být hodnota pH stabilizována vhodným biologickým způsobem. V jezírku se používá především karbonátová tvrdost, kterou lze spolehlivě a přesně nastavit pomocí přípravku sera pond bio balance.

Tvrdost vody výrazně přispívá k zásobování minerály a stabilizaci poměrů ve vodě. Zjednodušeně řečeno jde u celkové tvrdosti o množství ve vodě rozpuštěného vápníku a magnesia. Pro ryby, rostliny a další živočichy jsou to důležité minerální látky, které

KRÁSNÉ JEZÍRKO
A ZDRAVÉ RYBY V NĚM, TO
NEJSOU ŽÁDNÉ ČÁRY.
VODA I ŽIVÉ ORGANISMY
V NÍ VČETNĚ RYB VYŽADUJÍ
URČITOU PÉČI A ZNALOSTI.
POKUD MÁTE
V ZAHRADNÍM JEZÍRKU
RYBY, MUSÍTE JE TAKÉ
KRMIT, PROTOŽE UMĚLÁ
VODNÍ PLOCHA OBVYKLE
NEVYTVOŘÍ DOST
PŘÍROZENÉ POTRAVY JAKO
RYBNÍK ČI ŘEKA. JE TO
I PŘÍLEŽITOST, JAK RYBY
LÉPE POZOROVAT.

jsou pro mnoho životních funkcí nenahraditelné a jsou neustále potřebné.

Koi kapři a další ryby v jezírku nejsou na celkovou tvrdost příliš citlivé, takže speciální úpravy většinou nejsou nutné. Přesto byl u Koi pozorován jeden zajímavý jev: červená barva se v měkké vodě rozvíjí obzvlášť krásně, zatímco tvrdá voda podporuje černou barvu. Pro směs různých druhů ryb je vhodné univerzální, velmi vydatné krmivo, například sera pond mix royal, které obsahuje vločky a granulky různých velikostí vyrobené z přírodních surovin. Pro závojnky i další ryby se hodí čistě vločkové krmivo sera pond bioflakes, pro většinu druhů pak celoroční granulované krmivo sera pond biogranulat. Všechna tato krmiva jsou téměř celoročně použitelná, tedy od teploty vody 12 °C.

Pro Koi kapry je vhodná bohatší strava – celoroční granulované krmivo Koi royal s přídavkem vybarvovacího krmiva sera Koi color. Druhou možností je krmivo vytvořené pro přirozený teplotní cyklus trávení těchto kaprovitých ryb sera Koi professional s dodatkem jarní, letní, podzimní či zimní a spirulina. Jsou-li Koi kapři krmeni na podzim potravou nízké kvality, vytváří se jim v tělní dutině břišní tuk, který se skládá z nasycených mastných kyselin, má konzistenci jako sádlo a nelze jej využít při teplotách vody pod 10 °C. Slabé ryby často umírají na nedostatek energie, aniž by jevíly známky vyhublosti. Silnější jedinci trpí vodnatelností, jarní virózou nebo děrovým onemocněním kaprovitých a je obtížné je léčit. Patogeny jsou aktivní již při teplotách mezi 10 a 16 °C, ale imunitní systém ryb je plně účinný až při teplotách nad 22 °C.

Ing. Oldřich Šimeček
Sera CZ, s.r.o.

Opadavé listnaté ploty

PŘI VYTVÁŘENÍ INTIMITY A SOUKROMÉHO PROSTORU NA RODINNÝCH ZAHRADÁCH PATŘÍ K NEJVĚŠÍM POMOCNÍKŮM ŽIVÉ PLOTY. ŽIVÉ PLOTY VYTVOŘENÉ Z LISTNATÝCH OPADAVÝCH DŘEVIN MAJÍ NEJEN SVÉ KOUZLO, ALE TAKÉ NĚKOLIK NESMÍRNĚ CENNÝCH VLASTNOSTÍ Z POHLEDU ESTETICKÉHO I PRAKTICKÉHO.

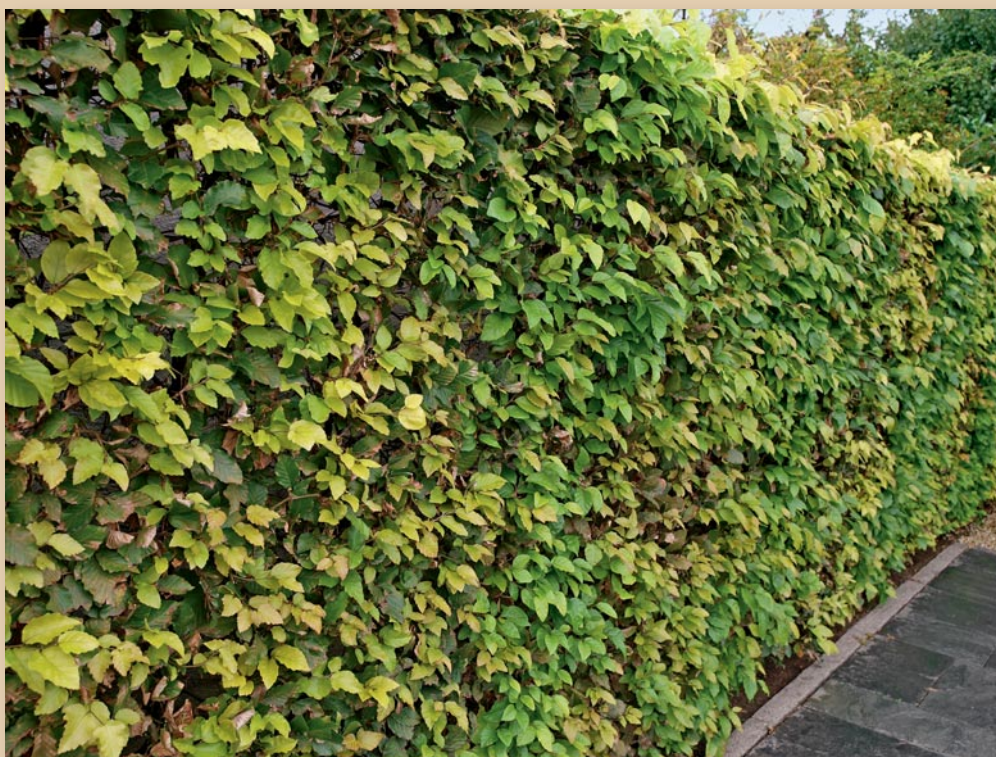
Opadavé živé ploty nabízejí kromě pocitu soukromí také pestrost, dynamiku, proměnlivost. Právě živé ploty z opadavých dřevin vhodně zapadnou i do zahrad vesnického typu, kde některé druhy jehličnanů působí nenáležitě.

Listnaté živé ploty ale u nás stále ještě dostávají méně prostoru, než by si opravdu zasloužily. Asi nejčastěji je odmítáme právě proto, že na podzim shazují listy. Ale z biologického a nakonec i z estetického hlediska

je opadávání listů vlastně nesmírnou výhodou. Nejednou se totiž stane, že listy poškodí různé vrtochy počasí, nemoci a škůdci. Když to zhodnotíme pragmaticky, můžeme směle říci, že listy se časem opotřebují (ale týká se to i jehličnatých dřevin) a časem ztratí svůj půvab. U opadavých druhů se ale opotřebované a znehodnocené listy přirozeně každý rok obnovují a každé jaro vyrůstají nové, nepoškozené a krásné. Dobře založené živé ploty by za několik let pěstování

měly být tak husté, že i v bezlistém stavu jsou poměrně neprůhledné. A i kdyby se přece jenom našla mezírka mezi větvemi, potřebujeme v zimních plískanicích na zahradě opravdu stejné soukromí jako při letním grilování či koupání v bazénu?

Zejména do prašného prostředí jsou opadavé živé ploty mnohem vhodnější než ploty vytvořené z jehličnanů. Podél silnic se z projíždějících aut zvedá prach, který živé ploty dovedou ve velké míře zachytávat. Přitom

Výbornou dřevinou pro živé ploty je **buk lesní** (*Fagus sylvatica*). Vyžaduje propustné půdy a vyšší vlhkost vzduchu, nevyhovuje mu těžké, jílovité podloží. Z buku je možné vytvářet živé ploty ve výškovém rozmezí od 50 cm do 2 m. V zámeckých areálech můžeme vidět i stěny vysoké až kolem pěti metrů, jejich údržba si však už vyžaduje speciální mechanizaci.

právě dochází k výraznému znehodnocování listové plochy. Zatímco jehličnany s poškozeným jehličím musí přežít více let, s nadsázkou by se dalo říct, že listnatým živým plotům narostou nové prachové filtry každé jaro nové, funkční a hezké.

Někdy se také stává, a je to přirozený jev, že některé rostliny vysazené v živém plotě uhynou. U listnatých dřevin, které přirozeně rostou jako velké keře nebo stromy, to nemusí být příliš velký problém. Mezeru vznik-

lou úhynem poměrně rychle vyplní větve sousedních rostlin. V případě úhynu jehličnanů s typickým kuželovitým růstem se tento případ řeší hůře. Vedlejší rostliny mezeru obvykle nezacelí a je třeba dosadit novou rostlinu. Listnaté druhy dřevin používané na výsadbu živých plotů se obvykle vyznačují velmi vysokou regenerační schopností. V případě potřeby můžeme proto čas od času tyto ploty i hluboce seříznout a opětovně je zapěstovat.

Listnaté živé ploty mají ještě jednu velmi cennou vlastnost – velmi často tvoří vhodné prostředí ke hnízdění drobného ptactva. Proto může být právě živý plot vytvořený z opadavých druhů listnatých dřevin i naším cenným příspěvkem ke zlepšení životního prostředí.

Text a foto
Pavel Chlouba

Velmi oblíbenou dřevinou pro živé ploty do výšky kolem 150 cm je **dříšťál**, zejména jeho červenolistá odrůda (*Berberis thunbergii* 'Atropurpurea'). Potřebuje zejména dostatek slunce, aby barva listů byla dostatečně sytá. Před výsadbou se musí půda velmi pečlivě odplevelit. Důležité je vysazovat velmi hustě vedle sebe – minimálně pět, lépe až šest kusů na běžný metr. Mladé rostliny se musí po výsadbě nemilosrdně hluboce seříznout, jinak v dolní části zůstanou řídké.

Živý plot může být vytvořen i z větších dřevin. V tomto případě je **buk** v blocích střídán s **okrasnou hrušní** (*Pyrus salicifolia* 'Pendula'). Snímek je z první poloviny jara, kdy hrušeň je už plně olistěná a buk ještě nevyrášíl.

Výbornou dřevinou pro živé ploty všech požadovaných velikostí je **javor babyka** (*Acer campestre*), který je původní rostlinou naší přírody. Snese ostré slunce i silný stín, roste téměř v každé půdě. Výborně snáší městské prostředí, smog, prach i sucho, poradí si i se zasolenou půdou. Výborně snáší řez a dobře regeneruje i ze starého dřeva. Jeho husté větve skýtají vynikající prostředí pro hnízdění drobného ptactva.

I nejobyčejnější keře, například **tavalník** (*Spiraea x van-houttei*) dovedou vytvořit zajímavý efekt. Pravidelně a často stříhané tavalníky však nekvetou tak intenzivně jako rostlina na obrázku. V případě, že efekt kvetení chceme podpořit, řežeme pouze těsně po odkvětu. Takto pěstovaný živý plot si neudrží tak přísné geometrické linie.

Živé ploty nemusí být vždy jenom nudné, nezáživné stěny na okrajích pozemků. Pro různé způsoby experimentování a kreativní tvorbu je velmi vhodný **habr** (*Carpinus betulus*). Výborně snáší řez, je vitální, dobře obrůstá. Velká část listů na podzim zaschne přímo na rostlině a opadá až při rašení nových listů. Proto jsou živé ploty z habrů prakticky neprůhledné po celý rok. Habr je skromnou rostlinou, která roste téměř v každé půdě na přímém slunci i ve stínu. První rok po výsadbě roste málo, po zakořenění toto mírné zpoždění ale rychle dožene.

Pro zdravé a chutné plody

POZDĚJI NA JAŘE A ZAČÁTKEM LÉTA SE SETKÁME VE SVÝCH ZAHRADÁCH S MNOŽSTVÍM ŠKŮDCŮ A CHOROB, KTERÉ JE TŘEBA INTENZIVNĚ ŘEŠIT. POKUD BUDETE ZASAHOVAT ROZUMNĚ A V PŘESNĚ URČENÉ DOBĚ, UVIDÍTE, ŽE NEBUDETE MUSET POUŽÍVAT VELKÉ MNOŽSTVÍ POSTŘÍKŮ A DOČKÁTE SE USPOKOJIVÝCH VÝSLEDKŮ.

Nejčastějším problémem jabloní je strupovitost a padlí. Za relativně suchého počasí s častými ranními mlhami se začnou šířit bílé povlaky houby na listech, pokud je naopak počasí deštivé a chladnější, řadí strupovitost. Obě choroby se mohou vyskytovat od poloviny dubna až do konce června. Nevyhneme se proto opakovanému ošetření. Na začátku kvetení je vhodné použít specialisty na padlí **Discus** nebo **Kumulus** a postřík po odkvětu zopakovat. Proti strupovitosti jabloní je vhodné použít přípravek **Zato**, který má skvělé výsledky a i vedlejší účinek na padlí. Při deštivém počasí v době tvoření líčka (červenavá skvrna na plůdku) doporučuji poslední postřík přípravkem **Flint**.

Závažným problémem na jadrvinách je také obaleč jablečný, jehož housenky způsobují červivost plodů. V teplejších oblastech dokonce dokáží vytvořit i dvě generace a obaleč tak může významně ovlivnit sklizeň. Jak ale poznat, kdy je správný čas zasáhnout? Existují feromonové lapače na obaleče, které umístíte v průběhu května do koruny stromu a sledujete nálet

samců vábených samičím feromonem. Jakmile se lapač začne intenzivně plnit, je čas připravit postřík. Během 7-10 dní po nejintenzivnějším náletu provedeme postřík přípravkem **Calypso** nebo **Steward**. Pokud bude teplé léto, je třeba totéž zopakovat ještě v průběhu července.

Pro kvalitní a chutná jablka je vhodné v průběhu jejich vývoje použít přípravky **Wuxal Kalcium**, který velice dobře řeší nedostatek mikroživin a vápníku nejen jádrovin, ale také rajčat a paprik.

Problém s plísní bramborovou na rajčatech vyřešíme jednoduchým systémem ochrany. V době tvoření prvních plodů provedeme postřík přípravkem **Ridomil**, který ochrání i nové přírůstky v průběhu celých 14 dnů. Podle intenzity infekce můžeme použít také přípravek **Ortiva**, který má krátkou ochrannou lhůtu a dokáže poměrně úspěšně zastavit i začáteční napadení. Kombinací těchto dvou přípravků docílíme toho, že máme velice dlouhou fungicidní clonu a rajčata nám bez problémů dozrávají.

Dalším problémem ve sklenících bývají svilušky. V boji proti nim s úspěchem použijte přípravek **Vertimec**. Jeho

účinnost je mimořádná. Je bezpečný a má velmi krátkou ochrannou lhůtu, takže do týdne je rostlinou odbourán a plody jsou vhodné ke konzumaci.

Ve skleníku nás můžou trápit také mšice nebo molice. Těch se úspěšně zbavíme přípravkem **Mospilan**. Protože Mospilan neumí řešit všechna vývojová stadia molic, je třeba do týdne postřík opakovat.

Proti plísni šedé na jahodách se lze úspěšně bránit, ale je třeba zasáhnout včas. V době květu je vhodné ošetření přípravkem **Teldor**. Jahody jako dlouhodobější kultura také často trpí zaplevelením. Pokud na travovité plevel v jahodách použijete přípravek **Agil**, bezpečně jahody udržíte bez plevelů a vaše sklizeň bude jednoznačně vyšší.

Proti savým a žravým škůdcům na zahradě výborně funguje nepřekonatelný sortiment přípravků z řady Careo, ať už **Careo insekticidní tyčinky** s dlouhodobým tříměsíčním účinkem nebo **Careo koncentrát**, případně **postřikovač**, který můžete mít vždy při ruce a pokud se objeví na rostlinách jakýkoli škůdce, ihned úspěšně zasáhnout.

V zahradnických centrech vám rádi poradíme u nového konceptu na ochranu rostlin. Najdete zde i novou publikaci Ochrana rostlin s jednoduchým návodem, kdy, jak a čím váš problém vyřeší.

David Brom
ZC s.r.o.

Jak pro vás nakupujeme

Kam moje paměť sahá, existovalo podvědomí, že mezi zahradnický nejvyspělejší státy v Evropě patří Německo, Dánsko a speciálně Holandsko. Naše první cesty po sametové revoluci proto automaticky vedly sem. Situace na českém trhu byla v tuto dobu velmi neutěšená – bojovala s privatizací státních podniků a velkým handicapem byla i technologická zaostalost a energetická náročnost provozu zahradnických firem.

Trh západní Evropy na nás čekal s otevřenou náručí a jeho možnosti se zdály být takřka neomezené. Nákup především řezaných a doplňkově pokojových rostlin byl zpočátku organizován převážně přes velkoobchody, ale nákup na dálku byl často velmi složitý a nespolehlivý – vždyť rostliny mají svá specifika jako krátká trvanlivost, nepřeborná škála sortimentu i nestálost kvality. Rozhodli jsme se proto začít do Holandska i jiných zemí pravidelně dojíždět a zboží si osobně vybírat a nakupovat. Jen tak jsme byli schopni dosáhnout toho, že zákazník u nás našel nejlepší kvalitu, pestrý sortiment a nakonec i dobrou cenu. Cestovat v devadesátých letech týden co týden do zahraničí byl sport pro opravdové vytrvalce – v noci za volantem, přes den po nákupech, v noci zpět do Čech a tak pořád dokola. Trasu Praha – burza Aalsmeer (928 km) bych odjel ještě i dnes poslepu.

Tento způsob nákupu si udržel svou nejsilnější pozici dlouhá léta. Po roce 2000 se už v Česku řezané květiny prakticky nepěstovaly a výroba pokojových rostlin velmi rychle přestávala existovat. Kvalitou ani cenou totiž nebyla schopna dovozcům konkurovat. Navíc přibyl široký sortiment rostlin, které se u nás nikdy nepěstovaly a na našem trhu úplně chyběly. Při našich cestách jsme si sami rozšiřovali obzory návštěvami odborných zahradnických výstav venkovních rostlin, vánočních stromků nebo třeba velkých soliterních rostlin.

Zázemí burzy v Aalsmeeru

POKUD VÁS NĚKDY PŘI
NÁKUPU V NAŠICH
ZAHRADNICKÝCH
CENTRECH NAPADLO,
KDE SE VLASTNĚ BEROU
VŠECHNY TY NABÍZENÉ
STROMY, KEŘE
A TRVALKY, MOHL BY
VÁS TENTO ČLÁNEK
ZAUJMOUT. POPISOVAT
DOBU PŘED ROKEM 1989
JE ASI BEZPŘEDMĚTNÉ,
PROTOŽE TÍMTO
MEZNÍKEM PADL SYSTÉM
ŘÍZENÝ PODNIKY
ZAHRAČNÍHO
OBCHODU S PŘÍDĚLEM
DEVIZOVÝCH
PROSTŘEDKŮ,
ZAMĚŘÍME SE PROTO NA
HISTORII POSLEDNÍCH
DVACETI LET.

Individuální nákup v terénu jsme mohli opustit, až když objem nakupovaného zboží dosáhl určitého objemu. Zásadně k tomu přispěla spolupráce v rámci Sdružení zahradnických center, které vzniklo na konci devadesátých let. V tuto dobu už jsme měli na vlastní kůži prověřenou síť firem, kde se nám dobře nakupovalo a obchod spolehlivě fungoval. Využili jsme osobních kontaktů a na světě byl první nákupčí pro školkařské výpěstky, který dodnes zprostředkovává nákup široký sortimentu venkovních rostlin pro celou skupinu Sdružení zahradnických center. Jeho úkolem je zajišťovat kvalitní čerstvé zboží na základě našich požadavků, zajistit dobrou cenu, včasnou dopravu a velmi často i společnou propagaci a prezentaci u konečných prodejců. Zkráceně řečeno: Jedny oči nakupují pro několik zahradnických center najednou.

Burza v Aalsmeeru

Již brzy začne pro Sdružení pracovat nový nákupčí. Má zkušenosti v obchodu s pokojovými rostlinami, které jsou nezanedbatelnou součástí nabídky v zahradnických prodejnách. Tak přibudou nové oči v Holandsku a v Dánsku, které pro vás budou vybírat ten nejvhodnější sortiment z pestré palety pokojových rostlin.

Dosavadní osvědčený nákup na burze bychom rádi omezovali a přesouvali svůj zájem na přímý kontakt s pěstiteli. Budeme hledat nejen nejlepší sortiment, ale i společnou propagaci rostlin. Jistě nejsme na konci cesty vývoje nákupu v zahraničí, trh u nás a koneckonců i v cizině se neustále mění a vkus a potřeby našeho zákazníka na tom nejsou jinak; bude vždy na čem pracovat a stále bude co zlepšovat.

Přes veškeré aktivity v budování systému nákupu v zahraničí jsme nikdy český trh neopustili a stále preferujeme nákup rostlinného materiálu od domácích pěstitelů.

Jiří Chládek

Recept na krásný zelený koberec

TRÁVA SE ZELENÁ A ROSTE, SEKAČKY VYJÍŽDĚJÍ NA TRÁVNÍK. ČÍM ČASTĚJI SE TRÁVNÍK SEKÁ, TÍM BUDE HUSTŠÍ. OVŠEM PLATÍ JEŠTĚ JEDNO PRAVIDLO – ČÍM ČASTĚJI JE TRÁVNÍK SEČEN, TÍM VYDATNĚJI POTŘEBUJE PŘIHNOJIT. JINAK SE HEBKÉHO ZELENÉHO KOBERCE NEDOČKÁTE, AČKOLI DO SEČENÍ I ZÁLIVKY VLOŽÍTE MNOHO ČASU A PRÁCE!

Trávník v zahradě slouží podobně jako koberec v bytě. Spojuje jednotlivé části zahrady, jednolitá zelená plocha působí klidným dojmem a dává vyniknout okrasným výsadbám. A jako po měkkém koberci se po trávníku i příjemně chodí a běhá. Jak však dosáhnout toho, aby byl po celé léto sytě zelený, hustý, jemný, zkrátka skutečně krásný na pohled a příjemný na dotek? Recept je poměrně jednoduchý: sečení, zálivka a hnojení. Zvláště na poslední bod se občas zapomíná, ale jeho šizení se na trávníku brzy viditelně projeví.

Správná výživa pro zdraví a krásu

Bez dostatku živin strádají lidé, zvířata i rostliny, tedy i traviny. Volně rostoucí trávy na louce, sečené jen dvakrát za rok, stačí výživa, kterou jí půda a slunce poskytnou. Ale na okrasný trávník anglického typu jednou až dvakrát týdně sečený je kladena mnohem větší zátěž. Trávy rychle rostou, aby zelenou hmotu obnovily, načež jim je opět odebrána. Neustálý růst je značně vysiluje. Živiny z půdy proto poměrně rychle vyčerpají a pokud jim nedodáte nové, začnou strádat. Trávník pak roste pomaleji, řídne, ztrácí pěknou barvu i odolnost. Řešení je přitom jednoduché – pravidelné hnojení kvalitními přípravky, které jsou šity okrasnému trávníku přímo na míru.

Pokud chcete svoje povinnosti v létě zúžit na minimum, nemusíte dokonce myslet ani

Linda Křičenská radí:

Chcete mít po celé léto trávník sytě zelený, hustý a jemný? Recept je poměrně jednoduchý – vyzkoušejte dlouhodobě působící hnojivo FLORIA Multigreen.

na pravidelní hnojení a přesto může být váš trávník ve skvělé kondici. Pokud mu dopřete dlouhodobě působící hnojivo **FLORIA Multigreen**, bude po jediné aplikaci živinami zásobován po dobu několika měsíců (například při teplotě okolo 21 °C působí hnojivo čtyři měsíce). Hnojivo Multigreen kořenům trav dává živiny postupně podle jejich potřeb. Část živin působí jako startovací dávka s rychlým účinkem, druhá část polymerem obalených živin se do půdy uvolňuje dlouhodobě.

A plevel zmizí sám?

Díky hnojení bude trávník svěže zelený, hustý, zdravý. Ovšem sečení, zálivka ani hnojení jej nezbaví poslední vady na kráse – dvouděložného plevelu (pampelišek a jitrocele, které své široké přízemní listové růžice rozpínají na úkor trav, šťovíku a dalších nežádoucích rostlin). Trávníková hnojiva

bohužel svědčí nejen travám samotným, ale i jejich konkurenci. Nezbyvá než plevel ručně likvidovat, mechanicky nebo herbicidem – anebo nechat speciální hnojivo, aby udělalo téměř veškerou práci za vás. **FLORIA Travin** stačí rozhodit po trávníku, aby trávy dostaly potřebnou výživu a zároveň byly zbaveny plevelu. Hnojivo Travin totiž obsahuje selektivní herbicidy, které likvidují dvouděložné rostliny, travám však v nejmenším ne-

ublíží. Docílit dokonalého anglického trávniku lze díky tomuto komfortnímu hnojivu rychle a jednoduše. Na rozdíl od chemického postřiku proti plevelům je nástup účinku Travinu pomalejší a trvá 7-14 dnů, než začne působit.

Trávník bez krtinců

Trápí vás na pěstěném trávníku krtince, které pracovití krtci každou noc vytvoří? I zde vám, ač to zní poněkud překvapivě, pomůže hnojivo. **FLORIA Trávníkové hnojivo s odpuzujícím účinkem proti krtkům 2 v 1** je novinka určená pro trávníky, jež se rozhodli obdělávat krtci. Jejím pravidelným používáním dodáte do půdy společně se živinami i aromatické látky, které jsou krtkům nepříjemné. Již po dvou aplikacích dochází k vypuzení nezvaných hostů z přihnojované plochy na méně exponovaná místa zahrady či jejího okolí, kde neškodí, ale naopak provzdušňováním půdy a likvidací hmyzu pomáhají. Hnojivo navíc díky zeolitové složce provzdušňuje půdu a poskytuje tak travám ideální podmínky pro zdravý růst.

www.floria.cz

Jehličnany – velikáni i trpaslíci

Mezi jehličnany, které ve své dospělosti nepřerostou svého majitele, patří například kulovitě rostoucí kultivar jedle balzámové *Abies balsamea* 'Nana' s tmavě zelenými jehlicemi, která dorůstá výšky okolo 50 cm. Kulovité tvary do skalky nebo záhonu nabídnou zakrslé cypřiše – *Chamaecyparis obtusa* 'Nana Gracilis' s výškou do 1,5 m nebo *Chamaecyparis pisifera* 'Sungold' se žlutými jehlicemi a výškou do jednoho metru.

Také mezi smrky najdeme zajímavé kultivary s menším vzrůstem. Pomalu rostoucí forma smrku *Picea glauca* 'Alberta Globe' dorůstá ve stáří výšky okolo 50 cm a šířky 70 cm. Podobných rozměrů dorůstá i zakrslý, talířovitý kultivar *Picea abies* 'Little Gem'.

Pokud potřebujeme ozelenit svah, porůst zídku nebo částečně nahradit trávník, můžeme pro tyto účely využít některý z mnoha poléhavě nebo převisle rostoucích jalovců. Mezi nízké, půdopokryvné kultivary dobře zarůstající větší plochy patří například *Juniperus communis* 'Repanda', *Juniperus horizontalis* 'Prince of Wales' a *Juniperus procumbens* 'Nana', které mají zeleně až šedozeleně zbarvené jehlice. Modrošedý odstín poskytnou kultivary *Juniperus horizontalis* 'Icee Blue', *Juniperus horizontalis* 'Wiltonii' nebo *Juniperus squamata* 'Blue Carpet'. Kdo chce využít více barev, může zvolit žlutě zbarvený kultivar *Juniperus horizontalis* 'Golden Carpet', který se navíc v zimním období barví mírně do červena a dokáže zaujmout již z větší dálky.

Z o něco vzrůstnějších, široce rostoucích kultivarů můžeme jmenovat zeleně zbarvený *Juniperus sabina* 'Tamariscifolia', žlutý *Juniperus horizontalis* 'Lime Glow' nebo o něco vyšší *Juniperus x media* 'Oldgold', který ve stáří dorůstá výšky do jednoho metru.

JEHLIČNATÉ DŘEVINY MAJÍ
V NAŠICH ZAHRADÁCH SVÉ
NEODMYSLITELNÉ MÍSTO
A JEJICH POUŽITÍ JE VELMI
ŠIROKÉ – OD SOLITERNÍCH
DŘEVIN, KTERÉ TVOŘÍ
VÝRAZNOU DOMINANTU
V ZAHRADNÍCH
VÝSADBÁCH, AŽ PO
ZAKRSLÉ KULTIVARY
VHODNÉ DO MENŠÍCH
ZAHRAD, PŘEDZAHRADEK
A SKALEK NEBO DO VELMI
OBLÍBENÝCH MOBILNÍCH
NÁDOB SLOUŽÍCÍCH
K OZELENĚNÍ
ZASTAVĚNÝCH PLOCH.

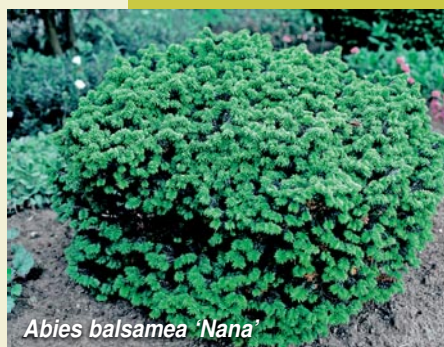
Thuja occidentalis 'Sunkist'

Jehličnany jsou samozřejmě vhodné i pro vytvoření živých plotů rozdělujících pozemek nebo zakrývajících nevhodné výhledy. Před výsadbou si jen musíme ujasnit, jaké výšky zelené stěny chceme dosáhnout. Pro tyto účely je velmi vhodným jehličnanem tis (*Taxus*), který snáší i zastíněné stanoviště a velmi hluboký řez do starého dřeva. Základní druh *Taxus baccata* má tmavě zelené zbarvení, rozložitý vzrůst a ve stáří dosahuje výšky okolo 10 m. Méně vzrůstný *Taxus baccata* 'Hicksii' má v dospělosti výšku 3 m a šířku kolem metru, štíhlejší je kultivar *Taxus baccata* 'Fastigiata'. Velmi oblíbená je i žlutá forma tohoto tisu, *Taxus baccata* 'Fastigiata Aurea'.

Na závěr se ještě zmíníme o rodu *Thuja*, správně česky zerav, který si již své četné příznivce našel. Zeravy jsou nenáročné na stanoviště, nenamrzají a snesou i krátkodobé sucho. Mezi oblíbené kultivary patří zelenolistá, kompaktně rostoucí *Thuja occidentalis* 'Smaragd' dosahující výšky okolo 7 m. Ve stáří vyšší výšky dosahují například kultivary *Thuja occidentalis* 'Brabant' nebo *Thuja plicata* 'Martin'. Do živých plotů je zajímavý i žlutý kultivar *Thuja occidentalis* 'Sunkist'.

Ne všichni zástupci rodu *Thuja* jsou však vzrůstem takoví velikáni. Mezi kultivary nalezneme i druhy vhodné do skalek a různých nádob. Například zakrslý, kulovitý kultivar *Thuja occidentalis* 'Danica' dorůstá jen do výšky jednoho metru, ještě nižší je *Thuja orientalis* 'Aurea Nana', která je navíc zejména při rašení zajímavá svým výrazně žlutým zbarvením.

Tomáš Čerbák
Foto Plantscope

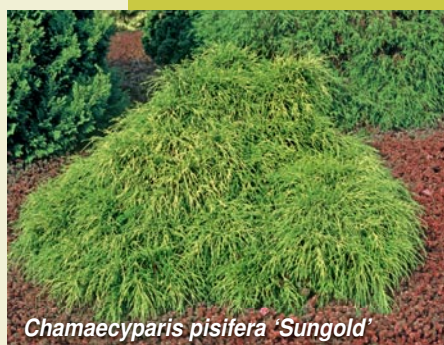
Abies balsamea 'Nana'

Thuja occidentalis 'Danica'

Juniperus media 'Old Gold'

Chamaecyparis pisifera 'Sungold'

Juniperus squamata 'Blue Carpet'

Chamaecyparis obtusa 'Nana Gracilis'

Picea glauca 'Alberta Globe'

Juniperus communis 'Repanda'

Thuja occidentalis 'Smaragd'

Taxus baccata 'Fastigiata'

Flóra s vůní Středomoří

STŘEDOMOŘÍ MÁ VĚTŠINA Z NÁS SPOJENÝ S ČASEM DOVOLENÝCH A S PŘÍJEMNÝMI ZÁŽITKY Z POBYTU U MOŘE. ČISTĚ ZEMĚPISNĚ SE TÍMTO NÁZVEM OZNAČUJE POBŘEŽÍ KOLEM STŘEDOZEMNÍHO MOŘE. KLIMATICKY SE OBLAST NACHÁZÍ NA ROZHRAŇÍ MÍRNÉHO A SUBTROPICKÉHO PODNEBNÍHO PÁSU. TYPICKÝM POČASÍM PRO TUTO OBLAST JE SUCHÉ HORKÉ LÉTO A MÍRNÁ, DEŠTIVÁ ZIMA. TEPLoty POKLESNOU I POD BOD MRAZU, ALE POUZE MÁLO A NA KRÁTKOU DOBU, VÝJIMEČNĚ I SNĚŽÍ.

OBLAST JE ROZSÁHLÁ S VELKÝMI KLIMATICKÝMI ROZDÍLY. PRŮMĚRNÁ TEPLOTA VZDUCHU I MOŘE ROSTE SMĚREM K JIHU A OD ZÁPADU K VÝCHODU.

Druhovú skladbu rostlin a pěstovaných hospodářských plodin je výrazně odlišná od skladby, na kterou jsme zvyklí z naší země. Společné je pěstování obilí, zeleniny a ovoce mírného pásu (jablka, hrušně, meruňky, broskve a réva), zelenina se pěstuje podstatně delší období roku. Dnes nikoho nepřekvapí jahody a okurky v lednu s nálepkou Země původu: Španělsko. Pohádka o dvanácti měsíčkách a zlé maceše ztratila na aktuálnosti. Ve Španělsku a Itálii jsou oblasti, kde se pěstuje zelenina prakticky celoročně a zásobuje se odtud celá Evropská unie. Na jedné straně máme ovoce a zeleninu celý rok, ale na druhé straně brázdí evropské dálnice tisíce kamionů. Zelenina je mnohdy i v bio kvalitě, ale celý proces ekologický není. Je otázkou, zda by ekologicky uvažující Středoevropan neměl vitaminový deficit v zimě řešit konzumací v místě sklizenými jablky nebo kysaným zelím na úkor dovezených okurek a rajčat. Ale vše, co nám nabízí subtropická vegetace, nelze naší produkcí nahradit. Na řadě míst ve Středomoří se nachází produkční plochy mandarinek, citrusů, pomerančů a dalších citrusových plodů, rostou zde smokvone, granátová jablka, avokádo, rohovník, kaki, skořicovník, kaktusy s jedlými plody. Neméně pestrá je i místní květena, stromy a keře. Osobně mě fascinuje obrovský sortiment neopadavých dřevin, které lze v této oblasti na zahradě s úspěchem pěstovat. Jak složité je pak vysvětlit zákazníkovi zahradnického centra, že keř, který viděl na Sicílii a našel si jej na internetu, lze sice dovézt, jara se však v našich podmín-

František Kopřiva radí:

Citrusy vypěstované ze semene po konzumaci citrusových plodů až na výjimky nevytvoří plody. Pěstované kultivary jsou vždy ušlechtilé odrůdy naroubované na speciálních podnožích.

Plody kumquatu jsou chutné a dají se konzumovat i se slupkou

kách nedožije ani pod důkladnou pokrývkou. Diskuzi obvykle končím doporučením přesídlit do Středomoří.

Je obtížné stanovit, které rostliny jsou ve Středozeří původní a které zavlečené. Z hlediska zahradnického tato otázka pozbývá smyslu, protože činnost milovníků rostlin a zahradníků je nejčastější příčinou rozšíření druhů do jiných teritorií nebo i světadílů. O tom, že původním stromem je olivovník, není třeba diskutovat, zajímavostí ale možná bude, že notoricky známé aromatické zeleniny celer a kopr pocházejí také z východního Středomoří.

Po zeměpisném úvodu zaměříme pozornost konečně k rostlinám a představíme si ty, s nimiž se můžete setkat v našich zahradnických centrech.

Mezi řezanými květy zaujímají významné místo větve **akácie**, česky asi nesprávně nazývané mimosa. Dováží se v zimě a v časném jaru. Větvičky jsou obaleny chlupatými kulovitými květy krásné žluté barvy, příjemně voní. Někdy se nabízejí zakrslé formy zapěstované v květináči. Umístěné v chladnu vydrží velmi dlouho kvést, v létě je třeba je přenést ven na plné slunce. Pokud ji v září přeneseme do zimní zahrady, na jaře vykvete. Porosty akácie pro tyto účely se pěstují na severu Apeninského a Balkánského poloostrova.

Na dovolené v Itálii obdivujeme rozkvetlé plochy **levandulí**, často doprovázené porosty **tymiánu**, **mateřídoušky** a **šalvějí**. Vyprahlé svahy těmto bylinkám vyhovují – na podzim vyklíčí, během zimy a brzy na jaře vytvoří husté drny a během horkého

a suchého léta kvetou a vytvářejí semena. Zdejší podnebí jim mimořádně svědčí, není proto divu, že v okolí severoitalského města Albenga vznikly specializované zahradnické firmy produkující léčivé a aromatické rostliny pro celou Evropskou unii. Jde o tvrdou globalizaci, protože nyní v předjaří nabízejí tyto rostliny zahradnická centra v Šebrově, Praze i v Londýně. Klimatickým podmínkám nelze konkurovat.

Olivovník je typickým stromem Středomoří. Jde o mimořádně vitální strom, který roste i v nejnemožnějších podmínkách suchých, kamenitých strání. I v těchto podmínkách se stromy dožívají i několika století. Mezi nejstarší stromy na planetě patří například olivovníky vysazené v Getsemanské zahradě v Jeruzalémě, jejichž stáří bylo fyzikálními metodami odhadnuto na 2000 let. Olivovníky vám v zahradnických centrech běžně nabízíme jako keře nebo stromky. Kvetou a dokonce plodí již jako mladé. Ize jej dobře tvarovat. V létě vyžadují plné slunce a minimální zálivku, v zimě místo s nižší teplotou, sucho a trochu světla. Luxusním řešením je temperovaná zimní zahrada.

Také nabídka různých druhů **citrusů** patří ke standardnímu sortimentu. Jde nejčastěji o citrony nebo mandarinky, méně často se objevuje kumquat, pomeranč nebo grapefruit. Méně známý **kumquat** je snad nejméně náročný druh ze skupiny citrusů, obvykle se prodává obalený množstvím oranžových minimandarinek. Jsou velmi chutné a konzumují se neloupané. Kdo má zimní zahradu nebo alespoň světlou a chladnou místnost pro přezimování, měl by mít citrusový strom nebo keř povinně ve své sbírce – kvetoucí krásně voní a zrající plody jsou několikaměsíční ozdobou jinak nenáročných rostlin.

Obdobné zacházení jako olivovník nebo citrusy vyžadují i další okrasné rostliny keře a stromky, které známe z letních dovolených. Velmi často se pěstuje **oleandr**, **vavřík** nebo **smokvoň**. Popínává **bougavilea** nebo **mandevila** dorůstají v Itálii do mnohametrových výšek.

My jsme při pěstování závislí na průběhu léta a zejména na možnostech přezimování. Aby alespoň vzdáleně připomínaly to, co jsme obdivovali na letní dovolené někde na jihu, musíme rostlinám ze Středomoří poskytnout chráněné stanoviště na plném slunci po celé léto a chladné, světlé a bezmrazé prostory v zimě.

RNDr. František Kopřiva
Zahradnictví u Kopřivů s.r.o.

Olivovníky nabízíme v našich zahradnických centrech v různých velikostech – od malých stromků po obří bonsaje

Podobnou akácii se podaří vypěstovat pouze tomu, kdo ji může přezimovat v zimní zahradě

Levandule patří k nejběžnějším u nás pěstovaným rostlinám s vůní Středomoří

Jak na samozavlažovací truhlíky

Jsou trendem moderní doby. Nemáte čas v horkém létě zalévat dvakrát denně? Je pro vás namáhavé nosit konve s vodou? Pěstujete květiny na chalupě, kam jezdíte jen o víkendu? Pak je toto řešení vhodné právě pro vás. Výrobci i výrobků pro pěstování rostlin se samozavlažováním je na našem trhu poměrně velký výběr. Jak se v nich ale orientovat, když ne všechny splňují naše požadavky a ne všechny fungují správně?

V samozavlažovacích nádobách můžeme pěstovat široké spektrum – pokojové a balkonové rostliny, letničky, trvalky, dřeviny a jehličnany menšího vzrůstu, drobné ovoce, zeleninu. Pouze sukulenty a sukulentní rostliny se k pěstování v těchto květináčích nehodí.

Aby rostliny správně prospívaly, musí mít dost místa pro kořenový systém, proto vybíráme nádoby s větším prostorem pro substrát. Substrát volíme hrubší, hrudkovitý, nesléhavý, který umožní přístup vzduchu ke kořenům. Ve spodní části je prostor pro zásobník s vodou. Pro truhlík o délce 60 cm je ideální zásobník asi na 3-3,5 litru vody. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že i v nejteplejších letních dnech stačí vodu do zásobníků doplňovat jednou týdně. Nejdůležitější věcí je dostatečný odtokový otvor

URČITĚ JE ZNÁTE NEBO
JSTE JE ALESPŇ
ZAHLÉDLI V OBCHODĚ –
SAMOZAVLAŽOVACÍ
TRUHLÍKY ČI KVĚTINÁČE.
NÁZEV JE TROCHU
ZAVÁDĚJÍCÍ: NÁDOBA SICE
ZAVLAŽUJE, ALE JEŠTĚ SI
PRO VODU SAMA
NEDOJDE. I TAK SI OVŠEM
KAŽDÝ DOKÁŽE
PŘEDSTAVIT, JAK ASI
SAMOZAVLAŽOVACÍ
NÁDOBY FUNGUJÍ A V ČEM
SPOČÍVAJÍ JEJICH
VÝHODY.

umístěný tak, aby vodní hladina nikdy nedosáhla až k substrátu. Zejména pokud nejsou květiny schované pod střechou a prší do nich, musí přebytečná voda volně odtékat z nádoby, aby substrát nezahnil.

Ani estetická stránka nemusí jít stranou, protože samozavlažovací truhlíky a květináče jsou k dostání v nejrůznějších barevných variantách od bílé až po tmavě šedou či černou.

Osazování vybrané nádoby bude probíhat stejně jako u klasických truhlíků, u samozavlažovacích jen prověříme, zda máme umístěné knoty. V případě, že nádoba knoty nemá (skutečně to není nutné), ale má vzliňací šachty, napěchujeme do těchto šachet substrát a pak už pokračujeme, jako bychom měli jakýkoli truhlík či květináč. Připravenou nádobu naplníme do jedné třetiny substrátem. Do této vrstvy můžeme přidat hnojivo s dlouhodobým účinkem. Opět doplníme substrát – do dvou třetin. Rostliny vyjmeme z kontejneru a s kořenovým balem zasadíme do nádoby. Okolo rostliny dosypeme substrát a velmi lehce přitlačíme.

Čerstvě osázené nádoby dostatečně zalijeme, poprvé pouze shora. Pokud jsme do nádoby zasadili velké, už vzrostlé rostliny, další zalévání provádíme pouze doplňováním zásobníku. Jestliže máme malé rostlinky, pokračujeme v zalévání shora další dva až tři týdny, teprve pak začneme vodu doplňovat jen do zásobníků. Do záливkové vody doplňované do zásobníků je možné přidávat i hnojivo, pouze volíme nižší koncentraci.

Sonia Carraro
Foto Plastia

Kohoutovy čarověníky v našich zahradnických centrech

- miniaturní dřeviny do záhonů i nádob na terasu
- perfektní vzhled po celý rok
- široký sortiment, zaručená kvalita
- výsadba od jara do podzimu

Navštivte nás na facebooku

AZ GARDEN s.r.o.

Pardubice

<http://www.facebook.com/azgarden>

FERENČÍK s.r.o.

České Budějovice

<http://www.facebook.com/ZahradnickecentrumFerencik>

Flora Garden s.r.o.

Jičín

<http://www.facebook.com/floragarden.zahradnickecentrum>

Chládek – zahradnické centrum

Praha 6

<http://www.facebook.com/Zahradnictvi.Chladek>

Zahrada Lisý

Králův Dvůr u Berouna

<http://www.facebook.com/ZahradaLisy>

Zahradnictví Dvořák a syn

Teplice

<http://www.facebook.com/dvorakasyn>

Zahradnictví Líbeznice

Líbeznice u Prahy

<http://www.facebook.com/Zahradnictvi.Libeznice.cz>

Zahradnictví U Kopřivů s.r.o.

Šebrov u Brna

<http://www.facebook.com/zahradnictvisebrov>

Plamenky, které možná neznáte

TEPLÝ VZDUCH POČÁTKEM LÉTA NA ZAHRADĚ NAPLŇUJE OMAMNÁ VŮŇ PLAMENEK (PHLOX) A OČI AŽ PŘECHÁZEJÍ Z JEJICH NEPŘEBERNÉHO MNOŽSTVÍ BAREV. VĚTŠINA JEJICH DRUHŮ POCHÁZÍ ZE SEVERNÍ AMERIKY A PATŘILY K PRVNÍM ROSTLINÁM, KTERÉ BYLY DO EVROPY ZASLÁNY Z NOVÉHO SVĚTA. PŘEDSTAVÍME SI NĚKTERÉ NOVĚJŠÍ KULTIVARY TÉTO TRVALKY NEODMYSLITELNĚ SPOJENÉ S VENKOVSKOU ZAHRADOU.

Plamenka latnatá (*Phlox paniculata*) se nejlépe vyjímá ve středu trvalkového záhonu. Aby se co nejlépe vyvíjela, je dobré najít pro ni místo s živnou, vlhkou půdou na plném slunci nebo v lehkém stínu. Oblasti s vyšší vlhkostí vzduchu, případně místo poblíž jezírka nebo potoka, je ideální. Abychom snížili možnost výskytu padlí a listových skvrnitostí, je třeba zajistit dobré proudění vzduchu. Pokud je tedy trs plamenky velmi hustý, je vhodné pozdě na jaře z trsu odstranit slabší výhony z přehuštěných míst. Ani v sušších oblastech není třeba házet flintu do žita: při výběru odrůdy prostě jen vyberte ty, které jsou odolné vůči těmto dvěma listovým chorobám.

Budete-li vybírat kultivary pečlivě, pokvete záhon s plamenkami od června až do září. Krásně se vyjímají s denívkami, třapatkami, astrami nebo zápleváky.

V posledních letech šlechtitelé vyslali na trh řadu panašovaných forem – některé jen krátce zazářily a jiné se udržují v sortimentu. Jednou z nich je kultivar 'Elisabeth' s výrazně bíle panašovaným listem a růžovým květem, který je od středu protkaný bílou kresbou. Patří k těm nižším, dorůstá jen do výšky 60-80 cm.

Další z velmi zajímavých kultivarů 'Sherbet Blend' vyšlechtil Jan Verschoor. Pyšní se velmi zajímavou barvou květu přecházející

'Ferris Wheel'

od růžovofialové po bíloželenou. Stejný šlechtitel má na svém kontu také nádherně růžový kultivar 'Grenadine Dream', který má spodní stranu okvětních plátků vybarvenou do bíla.

Kdybychom chtěli vybrat tu nejmodřejší plamenku, pak na jedno z prvních míst určitě postavíme 'Blue Paradise'. Začíná kvést už v červnu a kvete velmi dlouho. Modrá barva se z květů vpíjí i do stonků, které získávají nápadný modrofialový nádech.

Kultivar vyšlechtil v roce 1997 zahradní architekt Piet Oudolf, nejvýraznější postava mezi tvůrci trvalkových výsadeb a šlechtitel velmi zajímavých soret.

Velmi výraznou šlechtitelskou oblastí je Rusko. Již v roce 1953 vyšlechtil P. Gaganov světle růžově kvetoucí kultivar s tmavě růžovým okem a tmavým žiháním a nazval jej 'Uralskyje Skazy', v anglické verzi jména 'Fairytale of the Ural'. Dnes se na trhu objevuje jako 'Ferris Wheel'.

Relativně mladým kultivarem je 'Junior Dream', patřící do serie Junior vyšlechtěné v roce 2004. Je to nízký kultivar se středně fialorůžovým květem s růžově karmínovým okem.

Kultivarů plamének je nepřeberné množství a není problém je vyšlechtit. Složitější už je najít takové, které by se výrazně lišily od ostatních – řečeno slovy jednoho z jejich šlechtitelů Alana Blooma. Doufám, že alespoň ty, které jsme si představili, se trochu odlišují.

Renata Pešičková

'Sherbet Blend'

'Grenadine Dream'

'Elisabeth'

'Blue Paradise'

'Junior Dream'

Letní řez

podpoří úrodu

Řezem rozumíme veškeré zkracování nebo úplné odstraňování výhonů, letorostů a větví. Řada zahrádkářů ví, že většina ovocných dřevin se řezá na konci zimy nebo v předjaří. Tento **zimní řez** však můžeme provádět už od října, v době vegetačního klidu, z biologického hlediska je však vhodnější doba po přejití hlavních mrazů, tedy v předjaří. Patří sem především řez výchovný, řez udržovací (průklest) a řez zmlazovací. U přísných tvarů je zimní řez opravným řezem řezu letního. Řezat můžeme po celou dobu zimního klidu kromě období hlubokých mrazů.

ŘEZ OVOCNÝCH DŘEVIN MÁ ÚZCE SOUVISET S VÝVOJOVÝMI OBDOBÍMI OVOCNÝCH DŘEVIN. KAŽDÉ ZKRÁCENÍ NEBO ODSTRANĚNÍ NĚKTERÉHO ORGÁNU OVOCNÉ DŘEVINY JE HLUBOKÝM ZÁSAHEM DO JEJÍHO ŽIVOTA A NEZŮSTÁVÁ BEZ VLIVU NA LÁTKOVOU VÝMĚNU. ŘEZEM USMĚŘNUJEME RŮST JEDNOTLIVÝCH ČÁSTÍ KORUNY, ABYCHOM ZÍSKALI KORUNU PRAVIDELNOU, ÚNOSNOU, VZDUŠNOU A PROSTORNOU, A UPRAVUJEME POMĚR MEZI ČÁSTMI DŘEVNÍMI A PLODNÝMI.

Naopak **letním řezem** upravujeme ovocné stromy v době největší vegetace, v období od června do srpna. Letním řezem sledujeme především tvorbu plodného obrostu; lze jím i dobře usměrňovat růst vedoucích i postranních větví. Koruny ovocných dřevin v období výchovného řezu prosvětluje letním řezem, při němž odstraňujeme přebytečný, zvláště svisle rostoucí obrost uvnitř koruny. Letní řez se v podstatě stává opravným řezem řezu zimního a zároveň usnadňuje práci při zimním řezu. Letní řez je nezbytný u všech klasických řezů přísných tvarů, všech větvenových i volných zákrsků.

Při letním řezu **broskvoní** (srpen) se zaměříme na prořezání stromu a vyřezání bujně rostoucích výhonů uvnitř koruny. Tímto řezem rozhodně nezakracujeme jednoleté výhony na jejich konečnou délku, mohlo by dojít k namrznutí koncových pupenů, zasychání konců výhonů, tím snížení výnosu a celkovému oslabení stromu. V září můžeme ještě letní řez doplnit o zkrácení jednoletých výhonů. Podpoříme tak lepší vyzrání květních pupenů a omezíme možnost jejich vymrznutí v zimním období. Řez v každém termínu provádíme ostrým náradím, velmi pečlivě, přesně na pupen, větev řežeme ve větveném kroužku, nenecháváme žádné čípky.

Při letním řezu **meruněk** (červenec) zakracujeme prodlužující výhony kosterních větví. Docílíme tím tvorby předčasného obrostu, na kterém květní pupeny později kvetou, a při pozdním mrazíku v době květu můžeme zachránit na těchto později kvetoucích výhonech poměrně značnou část úrody. Navíc se nám při uplatňování letního řezu podaří vypěstovat nižší a kompaktnější koruny, více odolné proti rozlámání v letech s nadměrnou úrodou.

U **slivoní** (červenec) je důležitý letní řez mladých stromků, kdy zakracujeme prodlužující výhony kosterních větví. Docílíme tím nižší a kompaktnější koruny, více odolné proti rozlámání v letech nadúrody.

Při letním řezu **třešní** (červenec) odstraňujeme mladé výhony bujně rostoucí směrem do koruny a některé zahušťující jednoleté výhony.

Letní řez **višní** (červenec) využíváme zejména pro odstranění bujně rostoucích letorostů do středu koruny a redukci nadbytečných jednoletých výhonů.

Letní řez **jádrovin** (srpen) provádíme po ukončení růstu nových letorostů. Navodíme jím rovnováhu mezi růstem a plodností stromu. Odstraníme konkurenční letorosty na konci středního výhonu a hlavních větví a všechny příliš dlouhé letorosty, které rostou dovnitř koruny a zahušťují ji. Postranní letorosty, které jsou delší než 40 cm a rostou šikměji vzhůru (zpravidla se nacházejí v horní části větve), zkrátíme o čtvrtinu tak, aby koncový list směřoval dolů.

Místo řezu můžeme tyto letorosty ohnout a vyvázat do skloněné polohy. Mírně šikmo, vodorovně nebo dolů rostoucí letorosty, letorosty kratší než 25 cm a prodlužující letorosty na konci terminálního výhonu a ramen zásadně nezkracujeme ani neohybáme.

V pozdějších letech, je-li koruna příliš hustá, ji můžeme srpnovým řezem prosvětlit. Držíme se zásady, že stromy s malou násadou plodů můžeme prořezat více, zatímco při velké úrodě od řezu upustíme.

Letní řez má také pozitivní vliv na omezení hořké pihovitosti jablek u odrůd citlivých na nedostatek vápníku.

Petr Cerha
Ovocná škola

Mladé, hustě rostoucí výhony dlouhé 20-30 cm lze opatrně vylomit

Letní řez a úprava koruny mladší jabloně – prosvětlení a zatížení výhonů

Zaštípnutím některých výhonů (označeno šipkou) posílíme růst sousedních nezaštípnutých výhonů

Odstranění některých výhonů při letním řezu zajistí koruně prosvětlení

Mladá jablona po letním řezu: odstraněny byly všechny výhony rostoucí dovnitř koruny a vzpřímeně rostoucí větve byly odkloněny rozpěrkami

Kanadské. borůvky: nejlepší přírodní afrodiziakum

JE TO DOBRÉ. JE TO ZDRAVÉ. JE TO MODRÉ. POVZBUZUJE TO CHUŤ A SÍLU K PŘÍJEMNÝM VĚCEM.
MŮŽETE SI PRO TO DOJÍT NA ZAHRADU.

Borůvky chocholičnaté (*Vaccinium corymbosum*) na našich zahradách už dávno zdomácněly. Nejen proto, že není těžké je pěstovat, ale i pro svou lahodnou chuť. O jejich příznivých účincích na lidské zdraví se moc nemluví, ale určitě stojí za zmínku. Léčivé schopnosti keřovitých borůvek dobře znali a využívali už severoameričtí indiáni. Moderní vědecké rozborůvek potvrzují, že plody obsahují značné množství vitamínu C, železa a prospěšné vlákniny. Přisuzují jim následující účinky:

Antioxidant: Antokyaniny, které jsou v borůvkách obsaženy, neutralizují volné radikály v těle a chrání tak organismus před zhoubnými nemocemi jako je rakovina.

Zpomalovač stárnutí: Z výzkumů plyne, že antioxidanty mírní působení věku na naše tělo i duši.

PĚSTOVÁNÍ ZAHRADNÍCH BORŮVEK

Správná výsadba znamená půl úspěchu. Borůvky totiž vyžadují slunné až mírně přistíněné stanoviště s kyselou půdou dobře zásobenou vodou. Pokud ji na zahradě nemáte, nezbyvá než vykopat jámu hlubokou alespoň 60 x 60 centimetrů a tu vyplnit rašelinovým substrátem. Keřík pak do ní vysadíte o dva až tři centimetry hlouběji, než rostl ve školce, důkladně ho zalijte a půdu namulčujte kůrou. Existují samosprašné i cizosprašné odrůdy, pro dobrou sklizeň je ale dobré vysadit alespoň dvě rostliny. Zasaďte je do vzdálenosti asi metr od sebe.

Prevence chorob: Plody upravují množství nepříznivého cholesterolu v krvi a chrání tak například před kornatěním tepen.

Ochrana vylučovací soustavy: Borůvky chrání močovou trubici a měchýř před útoky bakterií, které mají na svědomí zánněty.

Zlepšení zraku: Existuje řada studií, které dokládají příznivý vliv borůvek na oči díky obsaženým antokyaninům.

A to není všechno: nejnovější zprávy se zmiňují o silných **afrodiziakálních účincích** modrých plodů. Proč to nezkusit – když nic jiného, určitě chutnají lépe než modré pilulky.

Ing. Štěpán Šmerda
Zahradnictví Líbeznice

Foto Steffen Hauser, DPA a Profimedia

Samozavlažovací systém slaví 28 let

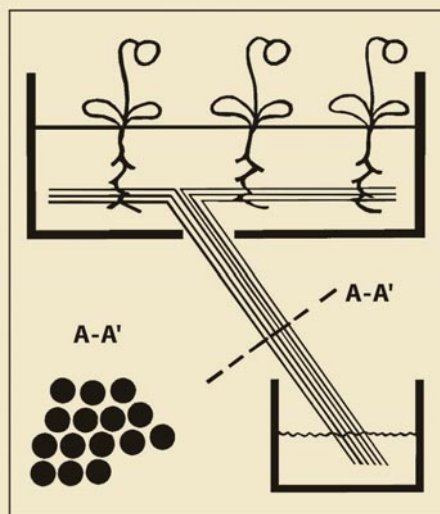
PO CELÉM SVĚTĚ SE NABÍZÍ NEPŘEBERNÉ MNOŽSTVÍ SAMOZAVLAŽOVACÍCH KVĚTNÍKŮ, TRUHLÍKŮ A DALŠÍCH NÁDOB. JE SKORO NEUVĚŘITELNÉ, ŽE SE NÁPAD ZÁSOBOVAT ROSTLINY VODOU POMOCÍ KNOTŮ ZRODIL V ČECHÁCH. JEHO VYNÁLEZCEM JE PRAŽSKÝ RODÁK MUDR. TOMÁŠ SYROVÁTKA.

Jak a kdy vlastně začala historie samozavlažování? Nechme hovořit Tomáše Syrovátka: „V roce 1976 jsem od pana Staňky, vedoucího skleníků Zahradnického učiliště v Praze 9, získal kvetoucí orchidej Cattleya. Měl jsem představy začátečníka, že rostlina bude vyžadovat časté zalévání, a proto jsem kvůli pohodlí do substrátu zavedl skelný knot, jehož spodní konec ústí do níže umístěné nádoby s vodou. Nasávání vody do skelného pletiva jsem si všiml při laminátování lodi. Nevěděl jsem, jak to bude dlouhodobě fungovat a zda se kapilární cesty nezanesou substrátem a solemi. Ale úspěch byl nečekaný – dlouhodobé pěstitelské úspěchy mě přivedly k tomu, abych v listopadu 1977 podal přihlášku vynálezu s názvem Zařízení pro spodní závlahu rostlin. Autorské osvědčení (Ao 195140) mi bylo uděleno v dubnu 1982. Příznivý posudek tehdy napsal Ing. Volf z Výzkumného ústavu okrasného zahradnictví v Průhoních.“

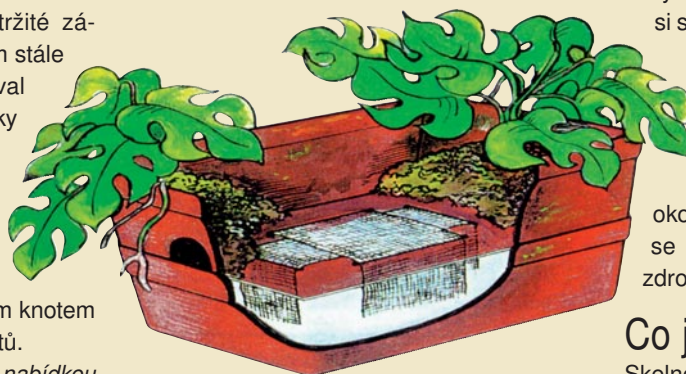
V listopadu 1980, současně s přihlašovacím řízením, uveřejnil časopis American Orchid Society Bulletin článek doktora Syrovátky „A New Method of Continuous Irrigation for Orchids“ o této metodě závlahy orchidejí skelným knotem. V této době již pěstoval mnoho pokojových a v létě i balkonových rostlin pomocí nepřetržité závlahy pomocí knotu a svůj systém stále zdokonaloval. Současně pořizoval i řadu fotografií, které spolu s články vycházely v mnoha důležitých zahraničních časopisech. Celkem vyšlo na téma samozavlažovacího systému 24 zahraničních a 65 tuzemských článků. Na různé modifikace závlahy skelným knotem získal Tomáš Syrovátka 11 patentů.

„V roce 1984 jsem uspěl se svou nabídkou v JZD Český ráj Všeň, které ve své výrobně plastů ve Vyskeři začal vyrábět první kruhový

samozavlažovací květináč složený ze dvou stejně velkých nádob o průměru 30 cm a výšce 20 cm se čtyřmi skelnými knoty. Přál jsem si název výrobku samozalévací, neboť nic podobného mi nebylo známo a tento název mi připadal názorný. Vedoucí výroby Jiří Malý nechal ale natisknout leták s názvem samozavlažovací květináč (SZK) a je

Schematické znázornění kapilární závlahy pomocí skelného knotu

Voda ze spodní nádoby stoupá vzhůru a zásobuje rostlinu podle jejích potřeb

tedy autorem dnes běžně používaného pojmenování,“ vzpomíná Tomáš Syrovátka. „Záhy se ve Vyskeři začal vyrábět další podobný, ale obdélníkový typ 20 x 40 x 20 cm, který je dodnes podle mého názoru z hlediska bytového a částečně i balkonového využití nejuniverzálnější.“

Účinnost patentů byla po listopadu 1989 zkrácena na 15 let. Kdo by si myslel, že pan Syrovátka na svém patentu náramně zbohatnul, toho autor vyvede z omylu. „Do vypršení účinnosti se vyrábělo podle mého patentu pět let. Za rok jsem nikdy nevydělal více než 8 000 Kčs. Za to, abych měl registrovaný patent, jsem musel platit roční poplatek 2 000 Kčs, který se každý rok zvyšoval o 1 000 Kčs.“

Jak vlastně kapilární závlaha funguje?

Samozavlažovací květináč je založen na principu vztlínání v souběžných kapilárních prostorách, které jsou vytvořeny mezi souběžně probíhajícími skelnými vlákny. Protože voda samočinně prochází kapilárními cestami od zdroje vody do místa určení, lze tuto závlahu nazvat „kapilární“. Transport vody kapilárami je pozvolný. Odmyslíme-li si skelné pletivo, vznikne při nasátí vody do tohoto materiálu sloup anebo plocha vody, přesně podle tvaru skelného pletiva. Voda, která se z vodního sloupce odebere tím, že přestoupí přímým kontaktem do okolního nasáklivého materiálu zemin, se ihned doplní vztlínáním z vodního zdroje a vytvoří se předchozí stav.

Co je skelné pletivo?

Skelné pletivo tvoří svazky souběžně probíhajících skelných vláken, které jsou vzájemně vázány křížovou vazbou. Souběžně

probíhající skelná vlákna mají mezi sebou vytvořeny rovnoběžné kapilární prostory, kterými vztlíná voda. Ani při mnohaletém používání se tyto štěrby neuzavírají nečistotami, solemi či jinými látkami a nasávací schopnost se neomezuje. Pletivo se nasaje vodou do značné výše – v silném pletivu při zamezení odpařování z bočních povrchů až do výše dvou metrů. Pletivo dlouhodobě funguje jako vodní pumpa bez potřeby energie.

Co jsou kapilární síly?

Kapilarita je jednou z nejdůležitějších, nejrozsáhlejších a nepřetržitě působících sil v přírodě. V půdě nepřetržitě vztlíná voda – tento pohyb zastaví pouze zmrznutí nebo vyschnutí. Také v rostlinách a ve stromech působí vztlínání jako jedna z hlavních sil, které se podílejí na transportu vodního roztoku živin. Obdobně jako voda vystoupí výše v úzké trubici než v široké, tak voda v jemném substrátu vztlíná výše, ale pomaleji než v hrubém.

Petr Nechyba

Schematický průřez samozavlažovacím květináčem

Zdvojení stěn brání přílišnému ohřívání vody na slunci

Obdélníkový typ 20 x 40 x 20 cm

První sériově vyráběné samozavlažovací květináče

Restaurace U Plebána, Betlémské náměstí, Praha – Staré město, 80. léta 20. století

Keramický typ od Keramo Kožlany

V samozavlažovacích květináčích lze úspěšně pěstovat i zeleninu

Křišťálově čistá voda celé léto

LÉTO SE KONEČNĚ BLÍŽÍ A S NÍM I DOBA LETNÍCH RADOVÁNEK, OPALOVÁNÍ A KOUPÁNÍ, AŽ JIŽ VE VODNÍCH NÁDRŽÍCH NEBO DOMA V BAZÉNU. AŽ UŽ MÁME BAZÉN NADZEMNÍ ČI ZAPUŠTĚNÝ, JEN PŘI DOSTATEČNÉ PÉČI A ÚDRŽBĚ ZŮSTANE VODA PO CELOU KOUPACÍ SEZÓNU ČISTÁ A PRŮZRAČNÁ. KOUPÁNÍ TAK PRO NÁS BUDE PŘÍJEMNÝM ZÁŽITKEM A OSVĚŽENÍM V PARNÉM LÉTĚ.

Před každým novým napuštěním vody musíme stěny a dno bazénu důkladně vyčistit od všech mechanických nečistot přípravkem Laguna clear, který je pro letošní sezónu nabízen také jako sprej v půllitrovém balení.

Po naplnění bazénu vodou a následném zprovoznění filtrace odstraníme nečistoty plovoucí na hladině a usazené na dně. Pomocí testu změříme pH vody a podle naměřených hodnot upravíme na 6,8-7,6.

Pro zvýšení hodnoty pH použijeme přípravek Laguna pH plus, pro snížení přípravek Laguna pH minus.

K ošetření vody můžeme použít nejen přípravky vyrobené na bázi chlóru, ale také přípravky obsahující aktivní kyslík, které jsou velmi šetrné k dětské pokožce. Jedná se o přípravky řady Laguna OXI, které jsou biologicky odbouratelné a nezatěžují životní prostředí. Přípravky se přidávají přímo do bazénu i bez filtračního zařízení. Po krátkém promíchání bazénové vody můžeme použít vodu ke koupání. Takto ošetřená voda není cítit chlórem, nedráždí oči, sliznice a kůži, což jsou značné výhody oproti vodě ošetřené chlorovými přípravky.

Řada Laguna OXI obsahuje dva přípravky – Laguna OXI junior, který působí proti tvorbě a růstu řas, a Laguna OXI šok pro první a pravidelnou šokovou dezinfekci vody.

Pro zajištění kvalitní bazénové vody během celé sezóny je důležité neustále sledovat hodnoty pH a používat pomalu rozpustné tablety Laguna mini tablety, Laguna chlorové tablety, Laguna Triplex tablety nebo Laguna Quattro tablety. Pravidelně používáme také přípravek Laguna ALG, který zabírá tvorbu řas.

Po upravení hodnoty pH přidáme přípravek Laguna Ca, který stabilizuje tvrdost

vody, a šokovou dezinfekci provedeme pomocí rychlorozpustných dezinfekčních přípravků Laguna chlor šok nebo Laguna modrý šíp.

Při ošetřování vody postupujeme stejným způsobem jako u přípravků chlorových. Musíme mít na paměti, že nesmíme za žádných okolností kombinovat kyslíkovou dezinfekci s chlórovou.

Přípravky řady OXI však můžeme kombinovat s přípravky na úpravu vody pH (Laguna pH plus, Laguna pH minus), stabilizaci tvrdosti vody (Laguna Ca) a vyvloclování nečistot (Laguna flokul ultra).

Zahradnictví Líbeznice

NA TÉTO STRÁNCE VÁM PRAVIDELNĚ UŽ NĚKOLIK LET PŘEDSTAVUJEME NĚKTERÉ ČLENSKÉ ZAHRADNICKÉ CENTRUM NAŠEHO SDRUŽENÍ. NA KAŽDÉHO SE DOSTANE ZHRUBA JEDNOU ZA DVA ROKY A TO JE DOSTATEČNĚ DLOUHÝ ČAS NA TO, ABYCHOM VÁS MOHLI SEZNAMOVAT S ÚPRAVAMI A NOVINKAMI V KONKRÉTNÍM ZAHRADNICTVÍ. TENTOKRÁT SE PŘESNĚ PO DVOU LETECH VRACÍME DO LÍBEZNIC A PTÁME SE: CO JE U VÁS NOVÉHO?

Pokud má někdo z vás možnost pravidelně navštěvovat více zahradnických center, která jsou členy Sdružení zahradnických center, možná si všiml, že v mnoha z nich proběhly v poslední době větší či menší stavební úpravy nebo alespoň změny v uspořádání prodejních ploch. Je to výsledek naší dlouhodobé spolupráce s předním světovým poradcem pro zahradnická centra, díky jehož radám se nám daří zlepšovat prostředí pro vaše nákupy a zdokonalovat přehlednost prodejen. Také v Líbeznici taková proměna proběhla, což potvrzuje i majitel Štěpán Šmerda: „V loňském roce jsme dokončili rozšíření prodejního skleníku a jeho původní plochu 950 m² jsme zvětšili na více než dvojnásobek – plných čtvrt hektaru! Konečně se nám tak pod střechu vešlo všechno, co by ve správném centru nemělo chybět – od bambusové tyčky až po gril.“

Pro pravidelné zákazníky má Zahradnictví Líbeznice novinku: kartu významného zákazníka. „Prostřednictvím ní mohou stálí zákazníci využít řadu výhod a získat od nás lepší služby – mimo jiné slevu na každý nákup, speciální cenové akce, mimořádné nabídky před zahájením sezónních prodejů, osobní přístup při řešení problémů a podobně,“ vysvětluje Štěpán Šmerda.

Protože všechny stavební úpravy jsou už dokončeny a veškerý sortiment má svůj dostatečně velký prostor, můžou se zákazníci líbeznického zahradnického centra těšit v nejbližší době na určitou nadstavbu služeb, která není vždy obvyklá. Kromě několika akcí pořádaných v průběhu roku (Mikulášské hrátky, Bylinkový víkend, Dýňové slavnosti aj.) jsou připraveny podobné sezónní inspirace i například pro osázení letních či podzimních truhlíků či dekorací interiéru. „Své zákazníky chceme vždy

informovat o tom, kdy je vhodná doba pro konkrétní práce na zahradě, a nabídnout jim k tomu patřičné pomůcky či přípravky. Na našich webových stránkách pravidelně zveřejňujeme novinky v našem sortimentu nebo informace o cenových akcích.“

A to není všechno – pro věrné i nové zákazníky je připraven také facebookový profil, kde najdou fotografie aktuálního sortimentu a mají možnost se i na leccos zeptat. Nejlepší je ale přesvědčit se osobně – Zahradnictví Líbeznice je pro vás otevřeno každý den!

Zahradnictví Líbeznice

Mělnická 424, 250 65 Líbeznice

Zahradnictví Líbeznice

Otevřeno po-ne 8-18 hod

www.zahradnictvilibeznice.cz

- Kohoutovy čarovníky
- široký výběr grilů značky Weber
- bohatý sortiment vzrostlých soliterních stromů

Přijďte si pro inspiraci do našich zahradnických center...

ZAHRADNICKÉ CENTRUM BRABEC, s.r.o.

www.brabeczc.cz

• Chrlická 875
664 42 Modřice
Tel.: 547 215 066
Fax: 547 216 979

ZAHRADNICTVÍ LÍBEZNICE

www.zahradnictvilibeznice.cz

• Mělnická 424
250 65 Líbeznice
Tel.: 283 981 844
Fax: 283 980 590

CHLÁDEK – ZAHRADNICKÉ CENTRUM

www.zahradnicke-centrum.cz

• Střešovická 47
162 00 Praha 6
Tel.: 235 351 032
Fax: 235 356 293

FLORA GARDEN s.r.o.

www.floracz.cz

• Boleslavská 1085
294 01 Bakov nad Jizerou
Tel, fax: 326 781 194
• Hradecká ulice 1145
506 01 Jičín
Tel., fax: 493 592 942

ZAHRAA LISÝ

www.zahradalisy.cz

• Popovice
267 01 Králův Dvůr u Berouna
Tel., fax: 311 638 063

ZAHRADNICTVÍ DVOŘÁK A SYN

www.dvorakasyn.cz

• Stanová ulice
415 01 Teplice
Tel.: 417 539 930
• areál zimního stadionu
Rudolická 1700
434 01 Most
Tel.: 476 100 794

AZ GARDEN, s.r.o.

www.azgarden.cz

• Staročernská 200
530 03 Pardubice – Černá za Bory
Tel., fax: 466 616 193

ZAHRADNICTVÍ U KOPŘIVŮ

www.zahradnictvisebrov.cz

• Šebrov 189
679 22 Lipůvka
Tel.: 516 431 735
• Brněnská 154
666 01 Tišnov
Tel.: 549 412 374
• Nám. Svobody 2
678 01 Blansko
Tel.: 516 410 539

FERENČÍK s.r.o.

www.ferencik.cz

• U Kabelovny 370
370 01 České Budějovice – Borek
Tel.: 602 779 652
Tel., fax: 387 222 794
• Žižkovo náměstí 118
374 01 Trhové Sviny
Tel.: 386 321 471, 602 779 674

